

WIADOMOŚCI HOHENEGGER MA TABLICĘ NA DWORCU STR. 2-3

WYWIAD
JESTEM SPOKOJNY
O JUTRO
STR. 6

REGION
DZIEŃ OTWARTY
W POLSKIM
GIMNAZJUM STR. 7

Bogate święta dla ubogich

WYDARZENIE: Koniec listopada i prawie cały grudzień to okres, kiedy temat prezentów świątecznych jest na porządku dziennym. Obmyślamy podarunki dla członków rodziny, krewnych, czasem przyjaciół i sąsiadów, a także dla kolegów z pracy pod firmowe drzewko. Jednak coraz więcej osób decyduje się anonimowo sprawić radość również ludziom nieznanym, zwłaszcza dzieciom, których nie ma kto i jak obdarować.

Beata Schönwald

Chyba najbardziej rozpowszechnioną i dostępną dla wszystkich inicjatywą, dzięki której podarunki trafiają do dzieci z rodzin najuboższych i tych, które prawdopodobnie nie otrzymałyby żadnego gwiazdkowego prezentu, jest Krabice od bot (Pudełko po Butach). Jej pomysłodawcą jest Diakonia Kościoła czesko-braterrskiego. – Na chwilę obecną mamy 270 punktów zbiorczych oraz ok. 120 współpracujących z nami organizacji pozarządowych, które mają podobny zakres działania do naszego – pomagają dzieciom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-społecznej – poinformował „Głos” Dalibor Hála, rzecznik inicjatywy Krabice od bot.

Punktów, dokąd można przynieść zapakowane w pudełkach po butach prezenty świąteczne, nie brakuje również na naszym terenie. Organizacja ADRA ma je m.in. w Hawierzowie, Karwinie czy Orłowej, w Czeskim Cieszyńsku i Trzyńcu znajdziemy z kolei punkty zbiorcze, którymi zawiadują miejscowe organizacje Caritasu.

– To one już z dwumiesięcznym wyprzedzeniem zgłaszają nam konkretne zapotrzebowanie na podarunki świąteczne z uwzględnieniem wieku i płci dzieci. Łącznie wynosi

ono ponad 50 tys. pudełek. Z uwagi na to, że nie chodzi o ostateczną liczbę, chcemy zebrać w tym roku do 60 tys. prezentów – stwierdził Hála. Jak zaznaczył, system jest prosty. – Wystarczy wejść na www.krabiceodobot.cz, w wykazie punktów zbiorczych wybrać miejsce znajdujące się najbliżej naszego miejsca zamieszkania lub pracy, kliknięciem utworzyć jego ofertę, z której można wyczytać ile dzieci i w jakim wieku czeka na prezenty, a następnie wybrać jedno lub więcej dzieci, dla których pudełko po butach wypełnimy podarkami i zapakowane przyniesiemy na miejsce – wyjaśnił, jak postępować krok po kroku, rzecznik projektu.

Akcja ruszyła w ub. poniedziałek i potrwa do 8 grudnia. Organizatorzy radzą, że lepiej jest zapakować więcej różnych prezentów, bo każde z osobna sprawy obdarowanemu radość. Pudełko należy opatrzyć naklejką z określeniem poci i wieku dziecka.

Własne bożonarodzeniowe inicjatywy charytatywne organizuje co roku jabłonkowski Caritas. Pierwszą z nich jest Drzewo Spełnionych Życzeń, które stało w ub. niedzielę w miejscowym kościele parafialnym i pozostanie tam do połowy grudnia. Zawieszonych zostało na nim 70 życzeń osób, których życie nie rozpieszcza. Chodzi głównie o dzieci, a także o ludzi bezdomnych. – Już we wtorek na drzewku nie było jedynego życzenia. Reakcja mieszkańców była natychmiastowa. Po prostu ludzie chcą pomagać – oceniła dyrektorka Caritasu Jabłonek Lucie Sztokowska.

Osoba, która zdecydowała się na taką pomoc, znalazła na papierowym życzeniu zdjętym z choinki informację, o jaki podarunek chodzi oraz gdzie ma go przynieść – włożyć do kosza pod drzewkiem, przynieść do zakrystii kościoła lub dostarczyć do Centrum Pomocy św. Rafała, które jako jeden z ośrodków jabłonkowskiego Caritasu zajmuje się realizacją tego przedsięwzięcia.

Drugą formą pomocy najuboższemu gospodarstwu domowemu z Jabłonkowa i okolicy jest inicjatywa Dar Serca. – Celem tego projektu jest umożliwienie rodzinom, które z trudem wiążą koniec z końcem przeżyćcie Świąt Bożego Narodzenia przy suto zastawionym stole. Zależy nam na tym, żeby dzieci, które na co dzień są odżywiane bardzo skromnie, mogły chociaż w okresie świąteczno-noworocznym, kiedy są w domu, posmakować czegoś lepszego – powiedziała Szotkowska.

– Pomagamy zarówno rodzinom z dziećmi, jak i samotnym seniorom, z którymi jesteśmy w kontakcie w ciągu całego roku. W tym roku przygotowujemy paczki dla 36 rodzin i 14 pojedynczych osób. Chcemy, żeby te święta były dla nich szczodre, żeby zasmakowali uczucia dostatku i nie musieli zastanawiać się nad każdą wydaną koroną zarówno na żywność, jak i środki czystości – dodała Maria Śubrtowa, kierowniczka Centrum Pomocy św. Rafała.

Osoby, które chcą pomóc w przygotowaniu bogatych świąt ubogim rodzinom z jabłonkowskiego regio-

nu, mogą przynosić żywność, drogerię oraz bony podarunkowe do zrealizowania w aptece, sklepach obuwniczym, papierniczym lub tekstylnym, w pizzerii czy cukierni do Centrum Pomocy św. Rafała lub

zakrystii kościoła w terminie do 15 grudnia. – Paczki z Daru Serca oraz prezenty z Drzewa Spełnionych Życzeń prześlemy ich adresatom dzień przed Wigilią, 23 grudnia – poinformowała Śubrtowa. ▲

Celem tego projektu jest umożliwienie rodzinom, które z trudem wiążą koniec z końcem przeżycie Świąt Bożego Narodzenia przy suto zastawionym stole. Zależy nam na tym, żeby dzieci, które na co dzień są odżywiane bardzo skromnie, mogły chociaż w okresie świąteczno-noworocznym, kiedy są w domu, posmakować czegoś lepszego

Lucie Szotkowska o projekcie Dar Serca

REKLAMA

ZDANIEM... Danuty Chlup

danuta.chlup@glos.live

Wystarczy, że w artykule lub poście „Głosu” pojawi się nazwa Czechy w znaczeniu całej Republiki Czeskiej, od razu mobilizują się (głównie na Facebooku) przeciwnicy takiego określenia.

Doskonale rozumiem czytelników z Zaolzia, dla których Czechy to tylko część państwa, pokrywająca się z geograficzno-historyczną krainą czeską. Sama tu mieszkam od urodzenia i też tak mam. Dlaczego zatem w redakcji stosujemy zamiennie określenia Republika Czeska i Czechy? Odpowiedź jest prosta: ponieważ obie nazwy są poprawne, a ta krótsza dodatkowo praktyczna.

Zapraszam Was, drodzy czytelnicy, do przeczytania tekstu, który teoretycznie mógłby się pojawić na naszych łamach: „Republika Chorwacji, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii i Republika Słowacka to najbardziej ulubione kierunki wakacyjne mieszkańców Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej. Turyści lubią także spędzać wakacje w Arabskiej Republice Egiptu, Republice Portugalskiej oraz Republice Tunezyjskiej. Studenci myślący o studiach w państwach anglojęzycznych decydują się najczęściej na Republikę Irlandii, ponieważ po wyjściu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej studia w tym kraju są dla obywateli Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej zbyt drogie”.

I jak, podobalo się? Domyślam się, że niejednemu czytelnikowi podniosło się ciśnienie.

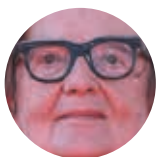
Możemy się krzywić, kiedy znajomi z prawego brzegu Olzy, udając się do Czeskiego Cieszyna czy Karwiny, mówią: „Jedziemy do Czech”. Możemy przewracać oczami, kiedy ktoś z Polski opowiada, że był we wschodnich Czechach, mając na myśli Jabłonków, gdy my tymczasem widzimy oczyma wyobraźni Pardubice lub Náchod. W rzeczywistości ów „niedouczony” Polak nie popełnia błędów ani nie neguje automatycznie istnienia Zaolzia. Informuje jedynie, że przekracza granicę państwa czeskiego.

Kiedy po 1989 roku zaczęło się mówić o podziale Czechosłowacji, zastanawiano się, jak po czesku nazwać krótko nowe państwo. Przyjęto najprostsze rozwiązanie: z Československa wycięto Česko. Początkowo krytykowany neologizm z biegiem lat się upowszechnił.

Czeši z przyczyn zrozumiałych czuli potrzebę rozróżnienia Czech (historycznej krainy) od Czech (państwa). Polacy, z przyczyn tak samo zrozumiałych, jej nie odczuwali. W efekcie Czechy to oficjalnie przyjęta krótka nazwa RC zatwierdzona przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami RP. Widnieje ona w „Urzędowym Wykazie Nazw Państw i terytoriów samodzielnych”, który można darmowo pobrać po wejściu na stronę internetową komisji.

A wracając do nazewnictwa używanego w „Głosie”, mogę zapewnić, że wszędzie tam, gdzie ze względu na kontekst artykułu określenie Czechy mogłoby budzić wątpliwość co do znaczenia, stosujemy zawsze pełną nazwę Republika Czeska bądź jej skrót RC.

CYTAT NA DZIŚ

Agnieszka Holland

polska reżyserka, podczas poniedziałkowej przemowy w Lublinie, gdzie otrzymała tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

...

Od dawna miałam wrażenie, że II wojna światowa nie skończyła się; ona tylko przysnęła i w każdej chwili może się obudzić. Co prawda groza zbrodni Holocaustu wytworzyła przynajmniej w Europie swego rodzaju szczepionkę, którą okazała się sprawcza. Zobaczyliśmy, do czego prowadzą nacjonalizm, rasizm, budowanie potęgi na nienawiści, konstruowanie figury wroga, w której to roli można obsadzić kogokolwiek. Tyle że szczepionka przestała działać, a fundamenty się kruszą

www.glos.live

DZIŚ...

29

listopada 2024

Imieniny obchodzą:

Błażeja, Saturnin

Wschód słońca: 7.17

Zachód słońca: 15.30

Do końca roku: 32 dni

(Nie)typowe święta:

Andrzejki

Przystawie:

„W listopadzie mróz,

szkuj w marcu wóz”

JUTRO...

30

listopada 2024

Imieniny obchodzą:

Andrzej, Fryderyk

Wschód słońca: 7.19

Zachód słońca: 15.30

Do końca roku: 31 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień bez Zakupów,

Dzień Białych Skarpetek

Przystawie:

„Gdy święty Andrzej ze

śniegiem przybieży, sto

dni śnieg w polu leży”

POJUTRZE...

1

grudnia 2024

Imieniny obchodzą:

Blanka, Eligiusz, Natalia

Wschód słońca: 7.20

Zachód słońca: 15.29

Do końca roku: 30 dni

(Nie)typowe święta:

Światowy Dzień AIDS,

Dzień Numizmatyków

Przystawie:

„Gdy zamarnie

pierwszego grudnia,

wyschnie niejedna

studnia, gdy pierwszego

pogoda służy, to wczesną

wiosnę i pogodną wróży”

POGODA

piątek

dzień: 3 do 4°C

noc: 4 do 3°C

wiatr: 4-6 m/s

sobota

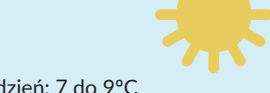

dzień: 4 do 6°C

noc: -1 do -2°C

wiatr: 2-4 m/s

niedziela

dzień: 7 do 9°C

noc: -1 do -2°C

wiatr: 1-3 m/s

Hohenegger ma tablicę na dworcu

Był dyrektorem Komory Cieszyńskiej, miał niebywałe zasługi w rozwoju regionu. Ludwig Hohenegger zmarł przed 160 laty, jednak dopiero wczoraj doczekał się tablicy pamiątkowej. Z inicjatywy Stowarzyszenia Historycznego Hereditas została odsłonięta na dworcu kolejowym w Czeskim Cieszynie.

• Martin Kuchař (z lewej) i Karol Cieślarski przy odsłoniętej tablicy. Fot. Danuta Chlup

szej i najważniejszej: Kolei Koszycko-Bogumińskiej, która miała m.in. ułatwić transport rudy żelaza z dzisiejszej Słowacji. Stacja w Cieszynie (dzisiaj Czeskim) była jedną z pierwszych otwartych na tej trasie. Autor projektu niestety nie do-

słonięcia tablicy dokonali wspólnie: główny inicjator i kierownik projektu Karol Cieślarski, rzeźbiarz Martin Kuchař oraz członek zarządu województwa morawsko-śląskiego Peter Harvánek.

Czeskocieszyński dworzec nieprzypadkowo został wybrany na instalację tablicy. Hohenegger opracował projekty trzech linii kolejowych: Cieszyń – Frydek, Ostrawa – Frydlant oraz najdłuż-

szek jego realizacji. Budowę kolei rozpoczęto już po jego śmierci. O różnych aspektach działalności Hoheneggera oraz jego zasługach mówili zarówno organizatorzy, jak i liczni goście.

Młodzi potrafią skutecznie pomagać

50 ekip złożonych

z uczniów szkół średnich przesłało swoje projekty do tegorocznej piątej edycji inicjatywy „Podań serce”, ogłoszonej przez Výbor Dobré Vůle – Fundację Olgi Havlové. Wśród jedenastu najlepszych znalazł się projekt uczniów Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie.

Ogłoszenie wyników oraz rozdanie certyfikatów miało miejsce w ub. tygodniu w Ratuszu Staromiejskim w Pradze. Zwycięskie ekipy otrzymały po 20 tys. koron na zakup najrozsześcielszego sprzętu oraz zapewnienie potrzebnych usług przez wybrane przez siebie organizacje pozarządowe. Grupa z Polskiego Gimnazjum, którą tworzyli dwie pierwszoklasistki Julia Białoń i Joanna Kulik oraz czwartoklasista Marek Szymeczek, przygotowała

• Uczniowie Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie z bonem o wartości 20 tys. koron. Fot. Anna Solcowa/Výbor Dobré Vole

projekt na zakup oksygeneratora dla trzynieckiej organizacji Medica. – W tym projekcie dla mnie ma ogromną wartość to, że młodzież dzięki niemu zyskuje świadomość, że potrafi pomóc w bardzo konkretny sposób. To dla niej bardzo inspirujące – skomentowała dyrektorka Medica Trzynieć Andrea Szymeczek.

Jeżeli chodzi o uczniów czeskocieszyńskiej placówki, nie jest to pierwsza tego typu inicjatywa zwyciężona sukcesem. W ub. roku trzy gimnazjalistki zdobyły tą samą drogą 20 tys. koron na zakup tabletu dla klientów ośrodka Eden Diakonii Śląskiej w Czeskim Cieszynie. (sch)

Proces wydawców książek kwestionujących Holocaust

Przed sądem w Brnie rozpoczął się proces przeciwko wydawcom książek kwestionujących Holocaust. Wcześniej trzy próby nie udało się z uwagi na postępowanie obrony. Akt oskarżenia dotyczy ponad 20 tytułów. Oskarżonymi są trzy osoby prawne i cztery osoby fizyczne. Z powodu wcześniejszych opóźnień zdecydowano o osobnych rozprawach. Wtorkowa dotyczyła osób fizycznych. Dotycząca osób prawnych została zaplanowana na styczeń. (klm)

Prokuratura jest zdania, że książki szerzą antysemityzm i rasizm, zaprzeczają Holocaustowi i starają się wybielić Hitlera. Zeznający we wtorek biegły uznał jednak, że publikacje nie skłaniają czytelników w stronę żadnej z obecnych grup ekstremistycznych, pozwalają jednak na pozytywny odbiór antysemityzmu i propagandy Hitlera. Książka „Holokaust pod lupą” została opublikowana w Czechach w 2016 roku przez wydawnictwo Guidemedia. Policja w czerwcu 2020 r. interweniowała w Brnie i innych

mięscowościach. Dokonano między innymi przeszukań w domach osób związanych z wydawnictwem. Rok później cztery osoby i dwie firmy zostały oskarżone, ale po odwołaniu zarzuty zostały wycofane. Latem br. policja wznowiła postępowanie. W przeszłości wydawnictwo Guidemedia publikowało przemówienia Adolfa Hitlera i postawiono mu zarzuty popierania ludobójstwa i wspierania ruchu mającego na celu tłumienie praw człowieka. Sąd Najwyższy uniewinnił oskarżonych. (PAP)

Które szpitale najlepsze?

Szpital AGEL w Trzyniecu-Podlesiu zajął drugie miejsce w rankingu najlepszych szpitali w Republice Czeskiej, opracowanym na podstawie plebiscytu przez organizację pozarządową Health Care Institute. Placówki zdrowia oceniane były kompleksowo – pod względem stabilności finansowej, bezpieczeństwa i zadowolenia pacjentów hospitalizowanych i ambulatoryjnych oraz pracowników. W pierwszej dziesiątce (na 5. miejscu) uplasował się także Karwiński Szpital Górniczy. Zwyciężył Szpital w Strakonicach, trzecie miejsce zajął Szpital Wojskowy w Ołomuńcu.

pacjentów hospitalizowanych, Szpital z Polikliniką w Hawierzowie w komunikacji on-line, Szpital Uniwersytecki w Ostrawie w tej samej kategorii w grupie placówek uniwersyteckich.

W plebiscycie biorą co roku udział dziesiątki tysięcy respondentów – pacjentów i pracowników. W tym roku było to 120 tysięcy osób. Projekt „Najlepszy szpital 2024” trwał od 1 lutego do 31 sierpnia. Wzięło w nim udział 147 szpitali z całej Republiki Czeskiej. Wyniki zostały ogłoszone podczas konferencji „Efektywny szpital 2024”.

• Szpital AGEL w Trzyniecu uplasował się na drugim miejscu w rankingu najlepszych czeskich szpitali. Fot. AGEL

Niektóre placówki z naszego regionu wspięły się na czoło rankingu w poszczególnych kategoriach.

Karwiński Szpital Górniczy był najlepszy spośród szpitali nieuniwersyteckich pod względem bezpieczeństwa i zadowolenia

Oceniane były także ubezpieczenie zdrowotne. Zwyciężyła Powszechna Ubezpieczalnia Zdrowotna (VZP). (dc)

KRESKĄ MALOWANE

Rys. JAKUB MRÓZEK

REKLAMA

PRÁDELNA Karolína

Przygotujcie się na Święta bez stresu!

My zajmiemy się Waszym praniem:

- pościelą, koldrami, poduszkami,
- pokrowcami na materace, firanami,
- koronkowymi serwetkami itp.

Z nami Święta będą czyste i radosne!

+420 602 110 408 / +420 792 338 089

Trzinec, ul. Horní 1145 / www.pradelnatrinec.cz
karolina@pradelnatrinec.cz

Kameralny Fest Outdoor

Za nami druga edycja festiwalu Fest Outdoor Miejsowego Koła PZKO w Gródku. Dwudniowa impreza, skierowana do miłośników górskiej wspinaczki, rozpoczęła się w piątkowe popołudnie wykładem o lawinach, a zakończyła w niedzielę nad ranem koncertem miejscowej grupy Kryzys.

Beata Schönwald

Sala gródeckiego Domu PZKO pękała w szwach. Organizatorzy, przygotowując rok temu pierwszy taki festiwal, idealnie wpasowali się w lukę. Okazało się, że zapotrzebowanie jest duże, a ludzie gotowi są za udział w takim wydarzeniu zapłacić konkretne pieniądze. To potwierdziło się również w tym roku.

Tłok w Domu PZKO

– Bilety, które trafiły do przedsprzedaży, rozeszły się wszystkie. Pozostałą część pozostawiliśmy dla miejscowych. Nikogo nie odesłaliśmy z kwitkiem, ale efekt był taki, że niektórzy uczestniczyli w spotkaniach na stojąco, przysłuchując się rozmowom z naszymi gośćmi przez otwarte drzwi z korytarza. Jednak co może bardziej cieszyć prezesa koła niż tłok w Domu PZKO? – pytała retorycznie główna inicjatorka imprezy oraz prezes MK PZKO w Gródku Magdalena Ćmiel.

Jak zaznaczyła, nawet pomimo tak dużego zainteresowania ekipa organizacyjna nie zamierza przenosić imprezy do większych obiektów. Chce bowiem zachować jej kameralny i rodzinny klimat. – W małej przestrzeni, gdzie nie ma kamer, nasi goście otwierają się przed publicznością, dają upust swoim emocjom i mówią inaczej, niż kiedy się ich słucha na dużych festiwalach. Krzysztof Wielicki, legenda polskiego himalaizmu, Marek Holeček, należący do czołowych światowej wspinaczki, który wytoczył nowe trasy w Himalajach, czy Branislav Adamiec, znany skialpinista, wspinacz ekstremalny i przewodnik górski traktowali nas jak swoich przyja-

ciół – przekonywała organizatorka Fest Outdoor.

Marek Holeček, który opowiadał m.in. o niedawnym, dramatycznym powrocie z siedmiotygodniowej Langtang Lirung, podczas którego zginął jego partner wspinaczkowy Ondřej Hůslerka, obchodził na początku listopada 50. urodziny. Gródecka publiczność zaśpiewała mu z tej okazji „Sto lat!” oraz podarowała kapelusze góralski i ciepłe papucze. To była bardzo wzruszająca chwila. Ponadto wspinacz tego dnia po raz pierwszy w swoim życiu skosztował placków i bardzo mu smakowały.

Język i odległość nie grają roli

Prelekcje w ramach Fest Outdoor są prowadzone po polsku, czesku i w gwarze, w zależności od prelegenta. Drogę do gródeckiego Domu PZKO znajdują więc zarówno miejscowi, jak i ludzie spoza regionu. Byli goście nawet z Hradca Kralowej oraz z Polski. Kiedy kocha się góry, język i odległość nie grają roli.

– Chcieliśmy, żeby w naszej dwudniowej ofercie każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Nie są to więc tylko góry, ale też podróże, morsowanie, skialpinizm, nordic walking – jutro przed południem możecie zaliczyć rozgrzewkę i wspólny spacer połączyć z treningiem oddychania, który prowadzi doświadczona instruktorka. Wierzę, że wśród nas są ludzie, którzy lubią się ruszać oraz spędzać czas na świeżym powietrzu – przekonywała podczas piątkowej inauguracji festiwalu Magdalena Ćmiel.

Do takich osób niewątpliwie można było zaliczyć Ładę i Richarda Rusnoków z Nawisia oraz ich syna Marka. – Lubimy chodzić po górach, co roku wyjeżdżamy w Tatry. Interesują nas te tematy, więc wybrali-

• Magdalena Ćmiel i Aleksander Lwow, który uwierzył w ten festiwal. Fot. BEATA SCHÖNWALD

śmy się tutaj. Jesteśmy pierwszy raz – powiedzieli „Głosowi”.

Tematy z daleka i z bliska

Przed rozpoczęciem pierwszego wykładu prezes gródeckiego MK PZKO zaprosiła na scenę Aleksandra Lwowa, polskiego alpinistę i himalaistę, redaktora miesięcznika „Góry i Alpinizm”. – Uwierzył w nas, kiedy półtora roku temu zwróciliśmy się do niego, i obiecał, że przyjedzie do Gródka, choć festiwal nawet jeszcze nie istniał. Jest naszym ambasadorem i współorganizatorem tej edycji – podkreśliła Magdalena Ćmiel.

W piątek jako pierwsi stanęli przed publicznością ratownicy

górcy z Wielkiego Połomu w Beskidach Janusz Mrázek i Marcel Svoboda. Temat lawin okazał się na czasie. Pierwszy śnieg, który dopiero co spadł w Gródku, był świadectwem tego, że problem ten już wkrótce może być aktualny. Opowiedzieli o tym, jak powstają lawiny i jakie są ich rodzaje, co oznaczają poszczególne stopnie zagrożenia lawinowego i kiedy absolutnie nie powinniśmy wychodzić w góry. Pokazali też, jak działa plecak lawinowy, oraz radzili, jak się zachować w razie przysypiania człowieka śniegiem.

W czasie festiwalu na scenie Domu PZKO w Gródku gościli również inni mieszkańcy naszego regio-

nu. O podróży do Peru opowiedzieli Renata i Henryk Bilanowie, Magdalena Ćmiel dzieliła się doświadczeniami z trekkingu po Himalajach śladami Wandy Rutkiewicz, a właściciele schronisk górskich na Praszycy, Girowej i Skałce opowiadali o swojej nietypowej pracy.

Organizatorzy Fest Outdoor przygotowali dla uczestników nie tylko szereg ciekawych prelekcji z ludźmi mającymi podobne pasje, ale także zadali o ich zoładki. W namiocie koło Domu PZKO można było zjeść placki i kapuśnicę. Były też kotłaczki i ciastka. Wszystko własnej produkcji. Nikt nie wracał do domu głodny z tej imprezy.

• W najfodszej kategorii aż 10 dzieci wylosowało nagrody. Fot. BEATA SCHÖNWALD

świętecznymi czy drewnianych budek dla ptaków. Natomiast nowością były prelekcje dla dorosłych o tematyce górskiej odbywające się w ramach naszego tegorocznego partnerstwa z Fest Outdoor MK PZKO w Gródku oraz wykład o Kasowym. Ponadto dla wszystkich przewidziliśmy koncert „Dzieci dzieciom” z udziałem uczniów trzynieckiej szkoły muzycznej – informowała druży-

nowa „Czarnych Panter” Andrea Szymeczek.

– Powtórzę to, co mówię każdego roku. Serce rośnie na widok tego, że mali, starsi i najstarsi chodzą po naszych beskidzkich szlakach. Dlatego mam nadzieję, że będziemy mieć następców, którzy dalej poprowadzą PTTS „Beskid Śląski” – podsumowała prezesa towarzystwa Halina Twardzik. (sch)

Jedyna taka szopka z hutą i »gorolami«

W Muzeum Huty Trzynieckiej i Miasta Trzyńca została zaprezentowana we wtorek drewniana Szopka Trzyniecka – jedyna w Czechach, w której znajdziemy hutę i hutników, a także „goroli” i ich legendarnego hetmana – Jurę spod Grónia. Na wydarzeniu obecna była autorka dzieła, rzeźbiarka Jarmila Haldowa.

• Dla Świętej Rodziny tańczą i grają postacie w strojach „gorolskich” i cieszyńskich.

Danuta Chlup

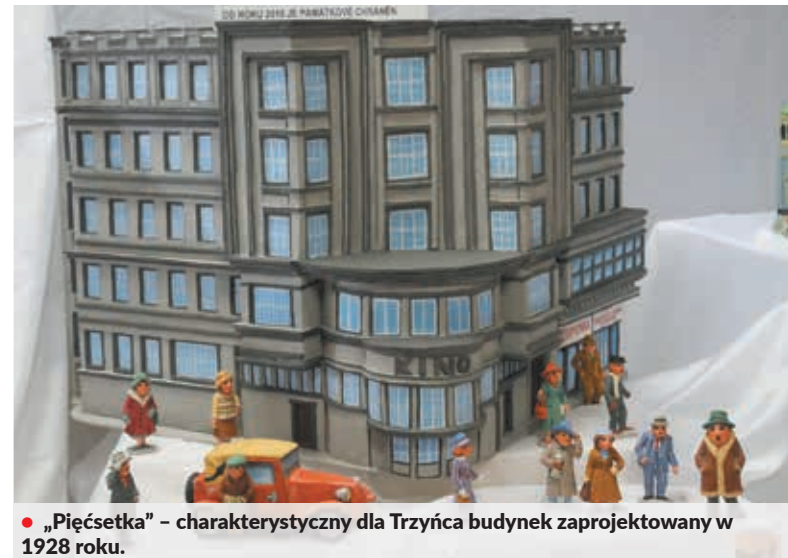
Szopka zajmuje sporą część sali wystaw. Powstała przez dwadzieścia lat. Autorka inspirowała się podczas pracy archiwalnymi fotografiami. Obecnie szopka jest już kompletna, jeśli chodzi o tematy i okres, który miał zostać przez nią przedstawiony. Współpraca muzeum z rzeźbiarką na tym się jednak nie

kończy. Będzie tworzyła kolejne figurki czy drobne elementy.

– Wszystko zaczęło się od Świętej Rodziny, bo od tego zawsze rozpoczyna się pracę nad szopką bożonarodzeniową. Zwykle ubieram Świętą Rodzinę w klasyczne szaty, tym razem zrobiłam wyjątek i ubrałam ją w stroje „gorolskie”, typowe dla Jablonkowa czy Mostów. Do tej szopki wydały mi się odpowiednie. Pojawia się także strój cieszyński. Przyznam, że urzekł mnie on bogactwem srebrnej biżuterii filigranowej – powiedziała Haldowa w rozmowie z „Głosem”.

Sama związana jest z innym rejonem – pochodzi z Pragi, lecz od pół wieku mieszka u podnóża Gór Orlickich.

Rzeźbiarka dodała, że najnowszymi budynkami wchodzącymi w skład Szopki Trzynieckiej są dom wielofunkcyjny z kinem, restauracją i kawiarnią (nazywany według numeru „Pięćsetką”), zaprojektowany w 1928 roku, oraz obchodząca jubileusz stulecia czeska szkoła wydziałowa. Najnowszymi figurkami są natomiast ludzie ubrani według mody z lat 30. XX wieku.

• „Pięćsetka” – charakterystyczny dla Trzyńca budynek zaprojektowany w 1928 roku.

Dyrektorka muzeum Eva Zamarská wyjaśniła, że wystawiona szopka jest swoistą opowieścią o rozwoju Trzyńca: począwszy od schyłku XIX wieku, aż po lata 60. ub. wieku. Wśród eksponatów znajdziemy hutników pracujących przy wielkim piecu i w odlewni, strażaków, kolonie robotnicze Borek i Olza, dworzec kolejowy, targowisko, szpital na Sośnie, kościoły czy też muzeum.

Dzieło nie ogranicza się do miasta Trzyńca i huty. W „werku” pracują mieszkańcy całego regionu, dlatego nie mogło zabraknąć „goroli” i scen obrazujących ich życie oraz kulturę ludową. Jedną z figurek ma przedstawiać legendarnego Jurę spod Grónia, który inaugurował i prowadził Gorolski Święto.

• Eva Zamarská (z lewej) w rozmowie z Jarmilą Haldową. Fot. DANUTA CHLUP

Wernisażowi patronował dyrektor generalny Huty Trzynieckiej Roman Heide, obecna była również prezydent Trzyńca Věra Palkovská. Wernisaż Szopki Trzynieckiej był ostatnim wydarzeniem w ramach roku jubileuszowego 185-lecia huty oraz 55-lecia muzeum.

Wystawę można zwiedzać do 31 stycznia przyszłego roku. ▲

Całymi rodzinami po górach

Kopce zdobyte, nagrody rozdane. W niedzielę po południu w Kasowym w Mostach koło Jablonkowa odbył się Wielki Finał 3. edycji zabawy turystycznej „Przez kopce”, będącej wspólną inicjatywą Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Sportowego „Beskid Śląski” oraz Drużyny Harcerskiej „Czarne Pantery” z Trzyńca.

Od 8 maja do 31 października jej uczestnicy: od przedszkolaków do 25-latków, mieli za zadanie zdobyć 10 wybranych przez organizatorów beskidzkich szczytów. Były to: Jaworowy, na którym tegoroczna edycja została zainaugurowana, a następnie Osówka, Wyrchógra, Tuł, Czantoria Mała, Mionsz, Filipka, Kiczory, Skałka i źródło Olzy.

W tegorocznej edycji „Przez kopce” wzięło aktywny udział 114 dzieci i młodzieży. 72 uczestników zdobyło wszystkich 10 szczytów. To tyle samo, co w poprzedniej edycji oraz o 19 więcej niż dwa lata temu, kiedy

impreza została zorganizowana po raz pierwszy.

Najlepiej spisyali się przedszkolaki i uczniowie klas 1.-5. szkoły podstawowej. Komplet szczytów zdobyło w niej 48 osób. W kategorii uczniowie klas 6.-9. wszystkich 10 kopców zaliczyło 18 uczestników, natomiast w kategorii młodzieży udało się to sześciu osobom. Liczebność poszczególnych grup wiekowych przełożyła się na liczbę losowanych wartościowych nagród rzeczowych w poszczególnych kategoriach. W pierwszej aż 10 dzieci cieszyło się z wygranej, w drugiej sześć, a w najstarszej trzech uczestników.

Nagrody przewidziano również dla tych młodych turystów, którym nie udało się wspiąć na wszystkie wyznaczone szczyty, oraz dla rodziców młodszych dzieci. Bez ich wsparcia i towarzystwa nie podołaby temu zadaniu. Nagrody wręczała Jolanta Byrtus, która w ub. roku pokonała w ciągu 9 dni Główny Szlak Beskidzki, za co została laureatką nagrody Złoty Jestem 2023 w

plebiscycie Tacy Jesteśmy Kongresu Polaków w RC. Specjalne podziękowanie i nagrodę przekazano również duszy „Przez kopce”, wiceprezes PTTS „Beskid Śląski” ds. turystyki Wandzie Farnik.

Z nagrodą wracał do domu tego popołudnia m.in. Kubuś Branny z Frydku-Mistku, uczeń klasy 2, polskiej szkoły w Gnojniku.

– Uczestniczymy po raz drugi w tej zabawie. Całą naszą rodziną pokonałiliśmy wszystkie kopce. Część zdobyliśmy jeszcze wiosną, a resztę jesienią, niemalże na ostatnią chwilę – przyznała jego mama Joanna Branna. – Dwa razy udało nam się zaliczyć za jednym zamachem po dwa szczyty, a pozostałe pojedynczo – dodała jej córka Nela, uczennica klasy 7.

Program niedzielnego Wielkiego Finału „Przez kopce” był niezwykle bogaty. – Dzieci mogą wziąć udział w 17 różnego rodzaju warsztatach, np. robienia pierzeleków miodowych, pieczenia szulek, robienia świeczników gipsowych, kartek z życzeniami

Na Wileńszczyźnie żywa pamięć o powstańcach

Powstanie styczniowe w 1863 roku jest dla Polaków z Zaolzia jedynie wydarzeniem z podręcznika do historii. Wśród naszych przodków raczej nie znajdziemy powstańców walczących przeciw rosyjskiemu zaborcy. Na dawnych wschodnich rubieżach Polski jest inaczej. Mieszkańcy Wileńszczyzny na Litwie mogą doszukać się powstańców w przeszłości swoich rodzin. Do dziś stoją krzyże, które ich upamiętniają.

O pamięci powstańców styczniowych opowiada film dokumentalny pt. „1863. Za wolność naszą i waszą”, wyprodukowany przez warszawską Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego. W ub. czwartek Centrum Polskie Kongresu Polaków zorganizowało jego projekcję w klubie „Dziupla” w Czeskim Cieszynie. W godzinach przedpołudniowych obraz został wyświetlony w Szkole Podstawowej

• Piotr Dmitrowicz i Magdalena Juszczak opowiadają o filmie. Fot. DANUTA CHLUP

im. Henryka Sienkiewicza z Polskim Językiem Nauczania w Jabłonkowie.

– Film powstał w związku z rocznicą powstania styczniowego i opowiada o tym, jak wyglądał dzisiaj pamięć powstaniu styczniowym na naszych Kresach – wyjaśnił prowadzący spo-

tkanie Piotr Dmitrowicz. – Myślenie o tej wspólnej historii, o tym, czym było powstanie styczniowe, jak aktualne jest to, co robili nasi przodkowie sto sześćdziesiąt kilka lat temu w kontekście tego, co dzisiaj się dzieje na Ukrainie, jest niezwykle aktualne.

– To mój pierwszy dłuższy film. Wcześniej robiłam sporo krótkich form. W swoich filmach dotykam ogólnie spraw Polaków żyjących za granicą. Byłam też na przykład w Kazachstanie i przedstawiłam w dokumencie historię potomków tamtejszych Polaków – zdradziła reżyserka i producentka Magdalena Juszczak.

O miejscach i osobach związanych z powstaniem styczniowym na Litwie opowiadają w dokumencie: dziennikarka Irena Mikulewicz, nauczycielka Bożena Bieleninik oraz historyk Waldemar Szekowski. Historyk oprowadzał po kompleksie klasztornym przylegającym do kościoła pw. Świętego Ducha w Wilnie, przekształconym w XIX wieku przez władze carskie w więzienie. Trzymano tam aresztowanych powstańców styczniowych. Bieleninik przedstawiła bezcenną archiwalną publikację zawierającą spis uczestników powstania skazanych po jego

upadku na śmierć. Przypomnijmy, że stracono ok. tysiąc powstańców, a 38 tys. skazano na katorgę (ciężkie roboty przymusowe) lub zesłanie na Sybir. To tylko część represji, jakie spotkały ze strony Rosji nie tylko bezpośrednich uczestników walk, ale także osoby udzielające im pomocy oraz ogół Polaków żyjących w rosyjskim zaborze.

Mieszkanca Rudnik Krystyna Sławińska pojechała ze sztabem filmowym do Puszczy Rudnickiej. Stacjonowały w niej oddziały powstańców 1831 i 1863 roku – drugi ze zrywów przypomina pomnik poległych powstańców z 1863 roku.

Na Zaolziu produkcji przedstawili część filmu poświęconą Litwie. Jest także część łotewska, ponieważ powstanie toczyło się również na terenach leżących dziś na terenie tego kraju. Ze względu na aktualną sytuację polityczną twórcom nie udało się poszerzyć dokumentu o Białorusi i Ukrainę. (dc)

Jestem spokojny o jutro

Za prężne działanie na polu kultury i szkolnictwa polskiego w Republice Czeskiej Andrzej Bizoń, wiceprezydent Karwiny i członek Rady Kongresu Polaków, otrzymał nagrodę TVP Polonia „Za zasługi dla Polski i Polaków poza granicami kraju”. O wyjątkowym wyróżnieniu już pisaliśmy na łamach „Głosu”, dziś przyszła pora na krótką rozmowę z laureatem.

Tomasz Wolff

Odbierając nagrodę w Warszawie wspomniał pan o mentorach, którzy wskazali panu właściwą drogę. Kogo konkretnie miał pan na myśli?

– Na pierwszym miejscu wskazałbym oczywiście rodzinę. Działaczami byli moi dziadkowie, potem rodzice. Tata zresztą do dziś udziela się w zespołach śpiewaczych, jest także mocno związany ze sportem. A jeżeli mówimy o kwestiach zawodowych, to mam na myśli osoby, dzięki którym jestem dziś w tym miejscu, w którym jestem. Pokazały mi, że to wszystko, co robimy, ma sens. Chodzi o moich nauczycieli, bliskich współpracowników najpierw w Gimnazjum, z Towarzystwa Nauczycieli Polskich, Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego i oczywiście przyjaciół.

Proszę to potraktować jako pytanie retoryczne: polski nauczyciel na Zaolziu nie może być tylko społecznikiem? To nie jest praca od dydo, ale mająca dużo szerszy wymiar...

– Oczywiście, że tak. Na dziś nasi nauczyciele tacy są, robią dużo więcej, niż wynikałoby to z ich obowiązków, choć może to czasami postrzegamy trochę inaczej. Z drugiej strony nie można ich porównywać z poprzednimi pokoleniami pedagogów, bo to inne czasy.

Jak pan się zapatruje na przyszłość? Mam na myśli nie tylko stosunki polsko-czeskie, ale chodzi mi o szerszy wymiar: pędzący coraz szybciej świat, konflikty wojenne w różnych miejscach globu...

– Jeżeli znamy swoją wartość i tożsamość, to musimy stać przy nich murem. Wartości i tradycje to najważniejsze, co mamy, dlatego ważne jest, aby je pielęgnować i przekazywać następnym pokoleniom. Z zastrzeżeniem jednak, że musimy posługiwać się takimi formami, które są dziś dostępne. Możemy myśleć i mówić o przeszłości, ale teraźniejszość i przyszłość należy budować w oparciu o wszelkie dostępne na dziś środki przekazu. Jeżeli chodzi o kondycję polskości, nie obawiam się jutra. Widząc działającą młodzież, która wiele potrafi, choć jest to na pewno inne od tego, co my robiliśmy, na polu nie tylko społecznym, ale także kulturalnym, naukowym czy sportowym, nie można nie być optymistą. Dostrzegam taki trend, że absolwenci naszych szkół, choćby Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego, powoli wracają do regionu z różnych stron świata. Wracają, bo dostrzegają potencjał w Zaolziu, widzą, że mogą coś dobrego zrobić dla tej ziemi. Jest coraz więcej nowych, młodych prezesów miejscowych kół PZKO, nauczycieli, naukowców... działaczy.

Słowem, pozwólmY im działać, a nie podkreślać, że kiedyś było inaczej?

– Dajmy im zielone światło. Nie ze wszystkim musimy się zgadzać, ale uwierzmy w nich, ponieważ są na początku ich drogi. Świat faktycznie pędzi do przodu, ale musimy się z tym pogodzić. Wracając do gali, na której odebrałem nagrodę, jedną z laureatek była wieloletnia posłanka Joanna Fabisiak. Została doceniona za łączność z

• Andrzej Bizoń z nagrodą TVP Polonia. Fot. WALDEMAR KOMPALA/TVP

Polakami i Polonią za granicą; ponadto organizuje konkurs dla dzieci Być Polakiem. W prywatnej rozmowie zwróciła uwagę, że Polska zawsze patrzyła albo na Wschód, albo na Zachód. I zwróciła się do mnie: – A co, gdyby tak więcej wypromować Zaolzie. Widzę, że wasz region zaczyna być coraz bardziej dostrzegany. Że warto tutaj przyjechać, spotkać się z dziećmi, młodzieżą, dorosłymi, zapytać, co robią na co dzień, jak im się żyje, jakie mają problemy i marzenia.

Wydaje się, że jeszcze dekadę temu to nasze Zaolzie było nie do końca zdefiniowane... Oczywiście z perspektywy Polski czy samej Warszawy...

– Mieliśmy może takie wrażenie, ale w ostatnich latach nawiązaliśmy ściślejszą współpracę z Macierzą na szczeblu państwowym, jak również z organizacjami, które umacniają więzi z Polakami poza granicami kraju, na przykład ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”, Fundacją „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego, Fundacją Wolność i Demokracja i innymi. Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie, Towarzystwo Nauczycieli Polskich czy

poszczególne szkoły aktywnie współpracują z Ośrodkiem Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą czy Oświatą Polską za Granicą. Za tym idą projekty i programy, konferencje naukowe, opieka nad miejscami pamięci, ale także wyjazdy dzieci. Jesteśmy coraz bardziej widoczni i to cieszy.

Ta nagroda – statuetka Fryderyka Chopina, sporo waży. Czuje pan ciężar odpowiedzialności?

– Powiedziałem to na scenie i powtórzę raz jeszcze – traktuję tę nagrodę jako wyróżnienie dla wszystkich osób, które codziennie bezinteresownie działają na rzecz naszej polskiej społeczności. Mam tutaj na myśli nie tylko region, w którym żyjemy, ale także ośrodki w Pradze, Brnie i innych miejscach w Republice Czeskiej.

Lubi pan muzykę, twórczość Chopina?

– Mam osobisty stosunek do muzyki, ponieważ jestem absolwentem szkoły muzycznej w klasie fortepianu. Skończyłem pierwszy stopień. Wyniosłem to z domu rodzinnego – pochodzę z bardzo umykalnioniej rodziny.

A czy ciężar odpowiedzialności jest tym większy, że w przeszłości nagrodę

odebrały takie osobistości, jak na przykład Władysław Szymborski, Krzysztof Kieślowski, Andrzej Wajda czy Robert Lewandowski?

– To dla mnie ogromny zaszczyt znaleźć się w takim gronie. Raz jeszcze dziękuję za nominację i wyróżnienie. Byłem natomiast trochę zaskoczony, że na gali przy moim nazwisku pojawił się wążek patrona Polskiego Gimnazjum.

Powrót Słowackiego to jeden z pana sukcesów...

– Kiedy w 2011 stanąłem na czele jedynej polskiej szkoły średniej w Republice Czeskiej, od razu zacząłem drążyć ten temat. To była taka moja idea fix. Wszystko udało się dopiąć trzy lata później.

Słowacki był patronem na Obrokach, jest nim obecnie. To chyba idealny przykład na ciągłość i wymienialność pokoleń?

– Każde spotkanie Rodziny Szkół Słowackiego rozpoczynamy śpiewanym hymnem „Testament mój”, a kończymy słowami Wieszcza: „Jednak zostanie po mnie ta siła fatalna”. W mojej ocenie ma to bogate i długotrwałe znaczenie.

▲

Dzień otwarty w polskim gimnazjum

Młodzież ze szkół podstawowych z różnych stron regionu miała możliwość w środę na własne oczy przekonać się, jakie warunki czekają ich w Polskim Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie. Uczniowie w efektywny sposób pokazali im, czego mogą spodziewać się wybierając właśnie tę szkołę.

Łukasz Klimaniec

Dla jednych widow i s k o w o (eksperymenty i doświadczenia chemiczne), dla wielu niekonwencjonalnie (zobaczcie i dotknijcie prawdziwe serce byka), ale dla wszystkich ciekawie i w fajnej atmosferze – Dzień Otwartych Drzwi w Polskim Gimnazjum w Czeskim Cieszynie jak zawsze należał do udanych.

– Pamiętam swój dzień otwarty, wyglądało to podobnie, też prezentowane były te przedmioty – przyznała Tiffany Sajdok, która wspólnie

z Marysią Wanią oprowadzały blisko 20-osobową grupę z Polskiej Szkoły Podstawowej im. Władysława Szymborskiej w Wędrynie. – Już wcześniej wiedziałam, że chcę iść do tej szkoły, ale na pewno tamten dzień otwarty pokazał mi, ile tu jest różnych możliwości. I bardziej mnie to przekonało, że tu chcę chodzić – podkreśliła. Marysia Wania z kolei najlepiej zapamiętała prezentację języka rosyjskiego. – Wtedy przyszli tancerze z „Olzy” i zatańczyli dla nas. Bardzo to mi się spodobało. Podobało mi się też, jak były przygotowane różne dania rosyjskie – wspominała przewodnicząca grupy.

Uczniowie m.in. z Wędryny, Suchej Górnej, Będowic, Jabłonkowa, Bystrzycy, Gnojnika i Karwiny

także mieli okazję zobaczyć efektowne (i smaczne) językowe prezentacje w wykonaniu uczniów gimnazjum. W łączniku budynku gimnazjaliści poprzez quizy, występy artystyczne i smakowite wypieki oraz przekąski związane z konkretnym krajem zachęcali ich do nauki języków rosyjskiego, hiszpańskiego i francuskiego. Wizytowali także salę gimnastyczną, nową część szkoły, a także salę lekcyjną, w których akurat prowadzone były zajęcia.

W sali biologicznej sami mogli wziąć udział w nietypowej lekcji – oglądając multimedialną prezentację musieli wykaazać się wiedzą nazywając poszczególne rośliny i zwierzęta, a następnie Laura Samek

wraz z Laurą Wierzoń zaprosiły ich do obejrzenia organów zwierząt m.in. serca byka.

– Ważne jest to, by pokazywać biologię w taki sposób, by uczniowie mogli ją zobaczyć i dotknąć. Myślę, że wtedy jest taka fajna pierwsza interakcja z biologią. Może kogoś to zainspiruje do przyszłej drogi kariery? – oceniła Laura Samek. W pracowni chemicznej Ellen Romanowa z Dorotą Zońową zaprezentowały kilka eksperymentów chemicznych, a Michał Czudek i Adam Velecký doświadczenia fizyczne.

Młodzi uczniowie z regionu w każdym z punktów zwiedzania mieli okazję wykaazać się swoją wiedzą otrzymując słodczyce za prawidłową odpowiedź z danej dziedziny. Duże

wrażenie zrobiła Agnieszka Bureš z Wędryny, która z pamięci odtworzyła liczbę Pi (π) do grubo ponad stu miejsc po przecinku!

– Zazwyczaj patrzę, staram się zapamiętywać wzrokowo i szukam podobieństwa. Na przykład liczbę 32, potem 38. Zawsze jest jakieś podobieństwo między nimi i tak sobie to zapamiętuje – wyjaśniła. – Jeszcze nie wiem, do jakiej szkoły pójdę, ale gimnazjum będę miała jako jedną ze szkół do wyboru. Podobają mi się, że bardzo dużo uczniowie tutaj mówią. Byłam też w innych szkołach, ale tam raczej nauczyciele zabierali głos. A tu angażują się uczniowie. I im się, że każdy przedmiot jest zaprezentowany – podkreśliła. ▲

»Kalendarz Śląski 2025«: z Cieszyna w świat

Rok 2025 zbliża się milowymi krokami. Świadectwem tego jest „Kalendarz Śląski 2025” wydany przez Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego pod redakcją Mariana Siedlaczka.

To, co zauważa się od razu, biorąc kalendarz do ręki, to jego objętość. Świadczy ona o tym, że na Śląsku Cieszyńskim, ściślej zaś na Zaolziu – bo stąd pochodzi większość autorów – wciąż jeszcze ma kto i co pisać oraz chce to robić. Publikacja liczy 240 stron. Te pierwsze, to kartki z kalendarza, ułożone miesiąc po miesiącu i zilustrowane dwunastoma pracami plastycznymi uczniów Polskiego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie. Powstały one w ramach szkolnego projektu wystaw plastycznych pn. „Przenikanie”.

realizowanego od 2006 roku. Te opublikowane w najnowszym „Kalendarzu Śląskim” pochodzą z lat 2022-2024. Kolejnym plastycznym przerwaniem publicystyczno-literackiej treści tego wydawnictwa są typografiki ręcznie wykonane przez Ewę Rytko. Pełnią one dwójną funkcję – graficzną i poetycką. Ich autorka dziewięcioma rodzajami

pisma przepisała wiersze zaolziańskich poetów, takich jak Aniela Kupec, Adam Wawrosz, ale też Marta Bocek czy Ewa Furtek. „Kalendarz Śląski 2025” otwierają zatem uczniowie gimnazjum razem ze swoim nauczycielem języka polskiego i plastyki Władysławem Kubińskim. Zamykają go zaś ich nieco starsi koledzy, którzy wyfrunęli z paroma wyjątkami z tego samego gniazda. Studenci i absolwenci uczelni w dawnej Czechosłowacji, RC i Polsce opowiadają w tym materiale o miastach swoich studiów. Tych miejsc jest dziewięć.

Marian Siedlaczek zapowiada we wstępie publikację pełną „ciekawostek związanych z historią i z ludźmi, którzy tę historię współtworzyli”. Pierwszą taką osobistością, na którą czytelnik natknie się w kalendarzu, jest zmarły w maju ub. roku zaolziański działacz kulturalno-społeczny Tadeusz Wanta. Nietuzinkowe postacie w roli głównej pojawiają się również w innych przyczynkach. Są nimi Pater Lipa, gospodarz z Sibicy, działacz społeczny i przedsiębiorca, o którym pisze Stanisław Kołek, czy polscy konsulowie, których poczet, poczynawszy od 1920 roku do nor-

• Okładka tegorocznej edycji kalendarza. Fot. ARC

skiej Sibicy i Żywocic pojawiają się w „Kalendarzu Śląskim 2025” również Baginiec z tematem dawnej polskiej szkoły, której obiektu nie udało się uratować, Frydek z kościołem św. Jodoka, który chronił miasto przed „czarną śmiercią” i gdzie jeszcze dziś kapłan celebrował mszę św. „tylne przedmioty Cieszyna sprzed 1920 roku czy cieszyńskim bractwie winiarzy założonym pod koniec XVI wieku. Prócz wspomnianej wze-

Wywiad z koronczarką jest tekstem, którym kalendarz żegna Śląsk Cieszyński, by podjąć temat Starego Kontynentu jako całości w sensie analizy hymnów europejskich przeprowadzonej przez Adama Miklasza, a potem przenieść się na kontynent odkryty przez Krzysztofa Kolumba. O swojej wyprawie do Peru pisze obszernie Renata Bilan, ilustrując swój artykuł bogatym materiałem fotograficznym. (sch)

SPORT

Piłkarskie święto już jutro!

Fani futbolu odliczają godziny do derbów Ostrawy z Karwiną zaplanowanych na sobotę o godz. 16.00 na Miejskim Stadionie w Witkowicach. Długo nie było takiej sytuacji, żeby obaj reprezentanci naszego terenu zmierzili się ze sobą przy tak dobrej konstelacji gwiazd – Banik w tabeli Chance Ligi zajmuje trzecie miejsce (27 pkt.), Karwina siódme (22). Na stadionie w Ostrawie-Witkowicach spodziewany jest komplet publiczności. Kilka autokarów z fanami szkuje na sobotę karwiński klub, do Ostrawy jadą również kibice zaprzyjaźnionego z Banikiem zespołu GKS Katowice, oczywiście nie zabraknie najpotężniejszej grupy miejscowych sympatyków Banika. Z tego też powodu jutrzejszy pojedynek znajduje się na liście sportowych wydarzeń pod specjalnym nadzorem – policji, służb porządkowych i ratowniczych. Organizatorzy apelują więc do widzów, by pojawili się na meczu z odpowiednim wyprzedzeniem.

(jb)

Nie żyje Jan Furtok

W wieku 62 lat po ciężkiej chorobie zmarł Jan Furtok, były piłkarz GKS Katowice, najlepszy strzelec w historii tego klubu i wielokrotny reprezentant Polski. To wielka strata dla polskiego futbolu. Jan Furtok to legenda polskiej piłki nożnej, zwłaszcza dla kibiców ze Śląska. Był najjaśniejszą gwiazdą GKS Katowice, w którym grał w latach 1979-88 i 1995-97. W 299 spotkaniach zdobył 122 gole i jest dzięki temu najlepszym strzelcem w dziejach GieKSy. Numer „9” z którym Jan Furtok występował w GKS, zaawse został w tym klubie zastrzeżony i na zawsze przypisany Furtkowi, który zdobył z GKS-em Puchar Polski, wicemistrzostwo Polski oraz brąz mistrzostw Polski. W barwach reprezentacji Jan Furtok rozegrał 36 spotkań i zdobył 10 bramek. Kibice najbardziej zapamiętali gola, jakiego strzelił drużynie San Marino 28 kwietnia 1993 r. na stadionie Widzewa Łódź w meczu eliminacyjnym do mistrzostwa świata w USA 1994. Po zagranium Romana Koseckiego Jan Furtok wbił piłkę do bramki rywali... lewą ręką. Mimo protestów graczy San Marino sędzia głownie uznał gola, bo nie zauważył nieprzepisowego zagrania. Z powodzeniem grał też w klubach Bundesligi – w Hamburger SV (był wicekrólem strzelców Bundesligi w 1991 r.) i Eintrachcie Frankfurt.

(klm)

NA TAFLI MALOWANE

Pierwszy krok do wyjścia z impasu wykonany. Hokeiści Trzyńca pokonali we wtorek u siebie zespół Sparty Praga 2:1 po bramkach Miloša Romana i Ondřeja Kovaříka. W tabeli ten wynik od razu przełożył się na awans o dwie pozycje, z 13. na 11. miejsce. Dziś kontynuacja ekstraligowych emocji w Werk Arenie z udziałem gościa specjalnego, byłego napastnika Trzyńca Jiřego Polanskiego, który pojawi się na meczu Trzyńca z Ołomuńcem w roli honorowego widza. Pod kopułą Werk Areny zawiśnie uroczyscie jego koszulka z numerem 23, jako podziękowanie za wierną służbę. Początek spotkania o 17.00.

Janusz Bittmar

Stalownicy wprowadzie jeszcze nie wygrali w obecnym sezonie spotkania na obcym lodowisku, ale u siebie próbują budować twierdzę, która zapewnia względny spokój w niespodziewanie trudnym okresie. Ma w tym pomóc m.in. opróżniająca się powoli ławka kontuzjowanych, z której w ostatnich dniach wreszcie zniknął Martin Růžicka. Powrót elitarnego strzelca drużyny do gry po długiej kontuzji od razu przełożył się na lepszą atmosferę w klubie i co najważniejsze – wyniki. 38-letni Růžicka nie zmarnował etapu rekonwalescencji, w meczu ze Spartą był jednym z najlepszych napastników zespołu. Trenerzy wpisali go do pierwszej formacji, obok Andreja Nestrášila i Ondřeja Kovaříka.

Trzyńczanie meldują dodatkowo wzmocnienie w linii defensywnej. Kontrakt z mistrzem RC podpisał słowacki obrońca Patrik Koch, który wraca do czeskiej ekstraligi z kanadyjsko-amerykańskiej AHL. Koch, który z korzystnej strony pokazał się rok temu w barwach Witkovic, znalazł się na celowniku trzyńckiego klubu już wiosną 2023, wtedy jednak członek reprezentacji Słowacji wybrał opcję gry za oceanem. Po tym, jak nie przebił się do NHL, młody obrońca zdecydował się na „poczekalnicę” w lidze AHL, ale tam hokej wygląda zupełnie inaczej, niż w elitarnych rozgrywkach planety.

Bramkę zapewniającą gospodarzom arcyważne zwycięstwo za trzy

punkty ze Spartą Praga wystrzelił w 39. minucie w przewadze liczebnej napastnik Ondřej Kovařík. – Wreszcie udało nam się zrealizować plan w stu procentach. Wygraliśmy w regulaminowym czasie gry, za trzy punkty, w ważnym spotkaniu z trudnym przeciwnikiem. Tym razem wszystko wypaliło, oby tak dalej – skomentował wygraną napastnik, który w listopadzie przeprowadził się z powrotem do Trzyńca po zagranicznej przygodzie w lidze fińskiej oraz krótkim i niezbyt progresywnym pobycie w Cz. Budziejowicach. ▲

● **Słodki smak zwycięstwa. Hokeiści Trzyńca pokonali Spartę 2:1.**
Fot. ZENON KISZA

TIPSPORT EKSTRALIGA

TRZYNIEC – SPARTA PRAGA 2:1

Tercje: 0:1, 2:0, 0:0. **Bramki i asysty:** 30. M. Roman (Addamo), 39. O. Kovařík (Kurovský, Nestrášíl) – 20. Řepík (Kemiläinen). **Trzyńcie:** Kaceti – Marinčin, Smith, Kundrátek, Nedomeš, Adámek, Jank, Volas – M. Růžicka, Nestrášíl, O. Kovařík – Cienciala, Addamo, Sikora – Kurovský, Vrána, Teplý – Dravecký, M. Roman, Hrehorčák – Čácho.

PARDUBICE – WITKOWICE 6:1

Tercje: 3:0, 2:0, 1:1. **Bramki i asysty:** 4. Houdek (M. Kaut, R. Kousal), 5. Herčík (Kolář, Rákos), 9. Herčík (Kolář, Paulovič), 24. Červenka (Vála), 32. M. Kaut (Sedlář, Červenka), 58. Sedlář (Červenka, Smejkal) – 57. Abdul (Košťálek, Kalus). **Witkowiec:** Klimeš (32. Pařík) – Demel, Košťálek, Mikuš, Přčík, L. Kovář, Bialý – Abdul, Nellis, Zdráhal – Kalus, Hladoník, Barínka – Roberts Bukarts, Eberle, Říčka – Vehoovský, Hašek, Lednický – Příbýl.

Lokaty: 1. Pardubice 49, 2. Litwinów 44, 3. Ml. Bolestaw 42,... 10. Witkowice 28, 11. Trzyńcie 25 pkt.

II LIGA-gr. wschodnia

AZ HAWIERZÓW – KOPRZYWNICA 8:2

Tercje: 3:0, 3:1, 2:1. **Bramki i asysty:** 7. Šuhaj (Bednář, Michálek), 13. Bednář (Klimša, Franek), 17. Konečný (Pindel, Michálek), 26. Klímša (Franek, Michálek), 28. Konečný, 36. Konečný (Tvrďý), 47. Klímša (Franek, Šuhaj), 50. Apolenář – 40. F. Indrst (Dang), 51. Suchý (Vehoovský). **Hawierzów:** Šimonů – Valenta, Michálek, Chroboček, Tomiga, Hrachovský, Cubo, Ščurek – Šuhaj, Čmiel, Antoníček – Klímša, Bednář, Franek – Konečný, Pindel, Tvrďý – Middleton, Pavlik, Apolenář.

Lokaty: 1. Hawierzów 49, 2. H. Brod 39, 3. Wat. Międzyrzecze 39 pkt.

Godne pożegnanie z Ligą Europejską

Piłkarze ręczni Banika Karwina pożegnali się z Ligą Europejską w dobrym stylu, nawiązując w ostatnim spotkaniu grupowym równorzędne walkę z faworyzowanym Flensburgiem. Podopieczni trenera Michała Brúny przegrali na parkiecie niemieckiego klubu 33:36, prezentując świetny szczyptorniak. Niemieckie media były zgodne co do tego, że to właśnie Banik sprawił w rozgrywkach grupowych ekipie SG Flensburg Handewitt najwięcej kłopotów w domowej konfrontacji. Karwiniacy zakończyli przygodę z Ligą Europejską 2024/2025 z bilansem jednego zwycięstwa, jednego remisu i czterech porażek, na przedostatnim miejscu w tabeli. Bez punktowej straty, z kompletem wygranych pojedynków pierwsze miej-

sce w grupie G zajęła drużyna Flensburga. Liga Europejska to drugie co

do prestiżu wydarzenie w klubowej piłce ręcznej na Starym Kontynen-

LIGA EUROPEJSKA

FLensburg –

KARWINA 36:33

Do przerwy: 20:15. **Karwina:** Mokroš 1, Vojtěch Košťálek – Blyzniuk 9, Václav Košťálek, Prašivka 2, V. Patzel, Užek 4, Harabiš, Solák 8, Skalický, Šíroky 1, Krístek 2, Nantl 3, Bajer 2, Franc.

Lokaty końcowe w grupie G: 1. Flensburg 12, 2. Tatabánya 7, 3. Karwina 3, 4. Sesvete 2 pkt.

● **Banik nie oddał meczu z faworyzowanym Flensburgiem bez walki.**
Fot. tch-karwina

cie, po elitarnych rozgrywkach Ligi Mistrzów. (jb)

pre-teksty i kon-teksty /345/

Krzysztof Łęcki

Boty i pewniki

Jestem autorem felietonów; gdyby je policzyć, to zebraloby się ich pewnie przez ponad ćwierć wieku całkiem sporo. Ale jestem także – i to już dobrze od ponad pół wieku – wielbicielem lektury felietonowych rubryk, tekstów z pogranicza dziennikarstwa i literatury.

I Nie, nie ośmieliłbym się w tym miejscu powtórzyć wyznania Arthura Koestlera, który – „by zrównoważyć w jakiś sposób jałowość swej pracy – w wolnym czasie zaczął pisać felietony” (Michael Scammell, „Koestler. Literacka i polityczna odyseja dwudziestowiecznego sceptyka”, przeł. Michał J. Czarnecki. PIW, Warszawa 2022, s. 103). Ale jednocześnie nie umiałbym skrywać, że właśnie forma felietonu w wielu przypadkach wydaje mi się dla próby pokazania istoty rzeczy – optymalna. Zachowując więc wszystkie możliwe (i niemożliwe) proporcje, powiem tak, nie przypadkiem Umberto Eco bywa przedstawiany jako „romantyk – filozof – felietonista”. Czytamy o nim: „Nie jest żadnym przypadkiem, że Eco wybrał tę dziennikarską formę wypowiedzi, aby okazjynie komentować rozmaite zjawiska i problemy kultury. Niezależnie bowiem od usystematyzowanego projektu, jego filozofia znajduje swój codziennie-praktyczny oraz interesujący wyraz w formie zarzutów i uwag” (Brigit Weyel, „Umberto Eco: Religia jako poetycki zamysł interpretacji świata”. W: „Filozofia religii. Od Schleiernachera do Eco”. Opracowanie Volker Drehsen, Wilhelm Gräb, Brigit Weyel. Tłum. Leszek Łysiń. Wydawnictwo WAM, Kraków 2008, s. 253).

II

Czytałem przez te wszystkie lata wielu autorów. Czytałem ich (często tych samych autorów i autorek) w wielu tytułach gazet, w różnych felietonowych rubrykach. Mam zresztą wrażenie, że pisałem już o tym kiedyś dla „Głosu”, ale pewnie do tego tematu będę chciał jeszcze powrócić. Jednak dzisiaj będzie o szczególnym rodzaju felietonie – felietonie w piśmie sportowym, konkretnie – w tygodniku „Piłka Nożna”. Czytawalem tam przed laty felietony Krzysztofa Metraka (rubryka „Grzeją ławę”) czy Ryszarda Niemca; świetne były też – niestety, pisane tylko okazjonalnie – felietony Jarosława Tomczyka z mundialu w Katarze. Nie przepagiam też w „Piłce Nożnej” felietonów Leszka Orłowskiego (rubryka „Na zdrowy rozum”). I otóż właśnie w jednym z jego listopadowych felietonów przeczytałem o pewnym zjawisku, którego znaczenie wybiega bardzo, bardzo daleko poza futbolowy stadion. Dotyczy transmisji meczów piłkarskich, a w zasadzie innowacji, jakie są (stają się) możliwe w komentarzu sportowym. Oczywiście komentarz spotkania piłkarskiego już teraz może sprawiać wrażenie, jakby to określić... Ponad miarę plastycznego albo odlepinego – prośe sobie wybrać, którąś z tych możliwości. Proszę wybrać, którąś z tych możliwości i przyklepić do komentarza reprezentacji Polski Michała Probiezra po meczu ze Szkocją – „Idziemy w dobrym kierunku”...

VI No cóż... Vini („m)iał przygotowane staraniedzienie na galę, zrobił fryzurę, a ponad dwadzieścia osób z Realu spakowało walizki na wyjazd do Paryża, by mu towarzyszyć w wielkim momencie” („Dowód miłości”, „Piłka Nożna”, 5 listopada 2024). Co trzeba podkreślić (i docenić), Orłowski wcześniej doceniał i inne niż Vini kandydatury – „Uważając wskazujący na Brazylijszyka werydyt za jak najbardziej sprawiedliwy, chciałbym jednak napisać: a jednak mi żal. Żal, że Złotej Piłki nie dostanie ani Rodri, ani Dani Carvajal”. Żal Orłowskiego był niepotrzebny – Złotą Piłkę dostał ostatecznie Rodri z Manchesteru City.

VII

Niemniej w późniejszym felietonie z 5 listopada 2024 Orłowski niemal posypywał głowę popiołem (żartobliwie) – „Jeszcze rankiem w poniedziałek 28 października cały świat przyjmował za pewnik, że zdobywcy Złotej Piłki za sezon 2023-24 zostanie skrzydlowy Realu – Vinicius. (...) Sprawa stała się jasna – ktoś cały Real z tą Złotą Piłką dla Viniego porządnie wkręcił”.

A przy okazji wkręcił Leszka Orłowskiego. A zatem – nie wiercie felietonowym prognozom! Nawet gdy wyglądają na zupełnie pewne. Jak te Orłowskiego. ▲

relacja piłkarska składa się przecież w wielkości ze zdań, które zostały już kiedyś wypowiedziane albo napisane, w końcu liczba przymiotników wyrażających zachwyt nad urodą zagrania jest skończona i wszystkie zostały użyte, a nawet zużyte już dawno”. Ale nie tylko o powtarzalność piłkarskich relacji tu idzie – „Zapewne można też będzie za jakiś czas wybrać bota komentującego mecz dwóch drużyn tak, jakby był kibicem jednej z nich. Czyli podczas El Clasico fani Barcy będą zaspokajani przez jednego, a fani Realu przez innego, cieszącego się z gola swojej drużyny, a pomstującego na sędziego przy trafieniu rywali” („Boty atakują”, 19 listopada 2024, s.51)

IV

Żeby nie pisać o „bariakach” w polskiej polityce, to wtęrac tylko, że jakoś skojarzyła mi się w związku z tym pewna stara anegdota. Oto jeden z królów Francji, znużony korespondencją z kochanką zlecił pisanie listów jednemu z dworzan. By sprawy nie komplikować powierzył tę misję temu, który doręczał miłosne liściki owej damie. Traf chciał, że po jakimś czasie na ten sam pomysł wpadła królewska kochanka. I w ten sposób autorem całej korespondencji był ów posłaniec-dworzani.

V

Wróćmy do futbolu i Orłowskiego. No cóż, felietonista nie tylko żartem się żywi – niekiedy zażartuje z niego rzeczywistość. I tak ten sam Leszek Orłowski („Tyłko koni żal”, „Piłka Nożna”, 29 października 2024, s. 51) pisał: „Rzadka to okazja wstrzelić się idealnie z pisaniem felietonem w krwioobieg wydarzeń, wkuć się w ich główną żyłę, dotknąć istoty rzeczy, poruszyć temat najbardziej aktualny z możliwych. (...) 28 października w Paryżu ogłoszono laureata Złotej Piłki »France Football«. »Piłka Nożna« ukazuje się 29 października. Ja zaś piszę ten tekst 23 dnia tego miesiąca. (...) 29 października wszędzie będzie królował Vini (Vinicius jr, gracz »Realu« Madryt – K.L.). Zapewne i o nim przyjdzie mi napisać pochwalną elegię do kolejnego numeru naszej gazety, co zrobię z olbrzymią przyjemnością, bo Vini wielkim piłkarzem jest i zrobił wystarczająco dużo, by Złotą Piłkę dostać...”.

VI

Nie mniej w późniejszym felietonie z 5 listopada 2024 Orłowski niemal posypywał głowę popiołem (żartobliwie) – „Jeszcze rankiem w poniedziałek 28 października cały świat przyjmował za pewnik, że zdobywcy Złotej Piłki za sezon 2023-24 zostanie skrzydlowy Realu – Vinicius. (...) Sprawa stała się jasna – ktoś cały Real z tą Złotą Piłką dla Viniego porządnie wkręcił”.

A przy okazji wkręcił Leszka Orłowskiego. A zatem – nie wiercie felietonowym prognozom! Nawet gdy wyglądają na zupełnie pewne. Jak te Orłowskiego. ▲

PODRÓŻE MAŁE I DUŻE. Poleca Jakub Skalka /83/

Jakub Skalka

»Szpacyr polkóm« dookoła świata

● **Na zdjęciu autor występujący w „Słowiankach” w Kosowie w 2022 roku.** Fot. ARC

Dziś będzie ludowo i refleksyjnie. Po blisko dekadzie przyszedł bowiem czas na koniec mojej przygody z Zespołem Pieśni i Tańca Uniwersytetu Jagiellońskiego „Słowianki”, obchodzącym w tym roku swoje 65. urodziny.

Zespół przez wiele lat stanowił ważną część mojego życia, w czasie studiów był odskocznią od obowiązków akademickich, okazją do poznania ludzi i lepszego poznania siebie, zaś po ich zakończeniu pepowina, podtrzymującą więź z Krakowem i Akademią. Choć z folklorem, także scenicznym, zdecydowanie nie mam zamiaru kończyć, w roztaniu ze „Słowiankami” dostrzegam ważną cezurę, skłaniającą mnie w ostatnich dniach do sentymentalnych podróży z kulturą ludową w tle. Zapraszam – komu w drogę, temu czas!

● ● ●

Ciekaw jestem, czy ktoś kiedykolwiek zadał sobie trud policzenia wszystkich zespołów folklorystycznych na Śląsku Cieszyńskim. To zadanie, wbrew pozorom, wcale nie jest proste – działają wszak na terenie dwóch państw, mają różny charakter (mniej lub bardziej stylizowany) i status formalno-prawny. Składają się na nie grupy dziecięce, młodzieżowe, dorosłe, taneczne, wokalne, wokalnotaneczne czy kapele. Nieliczne występują komercyjnie, przemożna większość z pasji do muzyki, śpiewu, tańca i regionu. Skoro liczbę zespołów tak trudno oszacować lokalnie, nawet nie śmiem zapytywać, czy byłoby to możliwe w odniesieniu do Polski czy świata; nawet gdyby wziąć pod uwagę tylko te, które w repertuarze mają cieszyńskie akcenty.

● ● ●

Osoby przebywające poza ludową „bariłą” mogą nie być świadome ani rzeczywistego bogactwa cieszyńskiego folkloru, ani jego popularności, ani roli, jaką w promocji regionu odgrywają zespoły stylizowane. Warto przypomnieć im nazwiska przynajmniej kilkorga rodaków i miłośników ziemi cieszyńskiej, których żmudna praca badawcza i popularyzatorska pozwoliła zachować dla nas prawdziwą skarbnicę regionalnej kultury. Wciąż niewyczerpaną, choć od lat tak wielu z niej czerpie. Nakreślić dorobek Jana Tacyń, Janiny Marcinkowej czy Stanisława Hadyń, przypomnieć skąd wziął się hejnał dobiegający w południe z wieży cieszyńskiego ratusza oraz z jakich względów Państwowy Zespół Pieśni i Tańca „Mazowsze” wydawał fortunę na cieszyńskich złotników. Krótko mówiąc, zapraszam do kilku wyprawów śladami cieszyńskiego folkloru, by przynajmniej odrobinę lepiej zgłębić jego fenomen. ▲

Wróćmy na chwilę do „Słowianek”. Do życia powołał je sławista, dr Zdzisław Wagner, znakomity znawca języka serbsko-chorwackiego, wspierany przez grupę studentek, które zaraził pasją do bałkańskiego folkloru oraz żonę, notabene Cieszyniankę. Nim w 2015 r., jako wychowanek Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemi Cieszyńskiej”, w nowym, akademickim zespole postawiłem pierwsze kroki, miałem pewną wiedzę o Bałkanach. Nie wiedziałem jednak, że w ciągu kilkunastu lat rozbudowy repertuaru „Słowian-

Baśnie i bajki polskie. Bursztynowa korona

Piątek 29 listopada, godz. 15.05

PIĄTEK 29 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.35** Zakochaj się w Polsce. Szczawnica **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 1. Trentino **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** W obiektywie Polonii. Wschód **11.30** Wszystko przed nami (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** M jak miłość (s.) **14.05** Polonia 24 **14.45** Bajki naszych rodziców. Marceli Szpak dziwi się światu **14.55** Dziwne przygody Koziołka Matołka **15.05** Baśnie i bajki polskie. Bursztynowa korona **15.30** Program informacyjny **16.00** Szansa na sukces. Opole 2025 **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Stacja innowacja **18.30** Holland, Tokarczuk, Applebaum. Kobiety sukcesu **18.45** Panorama **19.10** Przystanek Ameryka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Na dobre i na złe (s.) **21.20** Na sygnale **22.10** Alternatywy 4 (s.) **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

SOBOTA 30 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.40** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **8.45** Serwis Info **12.05** Magiczne drzewo. Kredka **12.45** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **13.20** Na dobre i na złe (s.) **14.15** Szansa na sukces. Opole 2025 **16.00** Kulturalni PL **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Lecę za miłością. Włoska opowieść **18.45** Laskowik & Malicki **19.00** Dobry tytuł (mag.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Ranczo 3 (s.) **22.15** Zalewski na dobry wieczór **23.10** Teleexpress Weekend **23.30** To jest grane.

NIEDZIELA 1 GRUDNIA

6.00 Panorama **6.40** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.00** Tu Polonia w Mentorelli **11.05** Gala TVP Polonia - najpiękniejsze piosenki **11.20** Oczy Boga **11.45** Tu Polonia w Mentorelli **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Tu Polonia w Mentorelli **12.50** Słowo na niedzielę. W każdym położeniu **13.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej na Mentorelli we Włoszech **14.15** Piłka nożna. Betlic 1. Liga **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Jak nas widzą... **18.40** Daję słowo - Maciej Orłoś (talk-show) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Stulecie Winnych (s.) **21.15** Z gwiazdą przez świat. Mietek Szczepaniak (mag.) **22.10** Prawo i pięść.

PONIEDZIAŁEK 2 GRUDNIA

6.00 Panorama **6.35** Nasza historia **7.00** Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko **7.30** Pytanie na śniadanie **11.05** Jasne jak słońce. Drewno **11.10** Przystanek Ameryka **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Stulecie Winnych (s.) **13.20** Kiedyś to było... **13.55** Polacy światu. Jan Szczepaniak **14.05** Kulturalni PL **15.05** Cześć, czy mogę Cię zjeść? **15.15** Kocie kalamburki **15.30** Program in-

formacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **18.45** Panorama **19.00** Polacy światu. Henryk Magnuski **19.10** Wynalazki na medal (mag.) **19.30** Program informacyjny, pogoda, sport **20.25** Polskie drogi. Najspokojniejsze miejsce na świecie **22.10** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

WTOREK 3 GRUDNIA

6.00 Panorama **6.35** Pożyteczni. pl **7.00** Kuchenne recepty. Celiakia na talerzu (mag.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wynalazki na medal (mag.) **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ranczo 3 (s.) **14.10** Hala odlotów (talk-show) **15.00** Zagadki zwierzogródki. Bociągnięcia czarne **15.15** Zwierzaki Czytali. Płkownik pod hasłem **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Akcent wschodni **18.45** Panorama **19.10** Wilnoteka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Ojciec Mateusz 28 (s.) **22.15** Lecę za miłością. Włoska opowieść **22.50** Opole na bis. Premiera (koncert) **23.10** Panorama.

ŚRODA 4 GRUDNIA

6.00 Panorama **6.35** Prywatne życie zwierząt II. Być ojcem czy matką? **7.00** Okrasa lamie przepisy. Krótka historia gryki **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wilnoteka (mag.) **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 28 (s.) **14.05** Witos **15.05** Animowanki. Rodzina Treflików 2 **15.15** Rodzina Treflików 2. Zaginiony Treflik **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Otwarcie Muzeum Sztuki Nowoczesnej **18.45** Panorama **19.10** Kierunek Zachód (mag.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** O mnie się nie martw 7 (s.) **22.15** Studio w kontakcie **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

CZWARTEK 5 GRUDNIA

6.00 Panorama **6.35** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Górna półka smaku **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Kierunek Zachód (mag.) **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** O mnie się nie martw 7 (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Nad Niemenem (mag.) **15.05** Bajki naszych rodziców. Maurycy i Hawranek **15.15** Fortele Jonatana Koota **15.30** Program informacyjny **16.00** W poszukiwaniu dobrego filmu **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Zakochaj się w Polsce. Sosnowiec **18.45** Panorama **19.10** W obiektywie Polonii. Wschód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** PitBull (s.) **22.15** Polonia 24 **22.50** Kabaretowe Naj. Mikołajki **23.10** Panorama **23.45** Dziennik regionów.

Wyjątkowi goście w Senacie

W ostatni piątek młodzież z Kazachstanu gościła w polskim parlamencie na zaproszenie marszałek Senatu RP – Małgorzaty Kidawy-Błońskiej. W spotkaniu udział wzięły między innymi prezes Związku Polaków w Kazachstanie – Katarzyna Ostrowska oraz prezes Centrum Kultury Polskiej „Więź” w Ałmaty – Marianna Temralijewa.

● Tacy goście nieczęsto zdarzają się w Senacie. Fot. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

Młodzi Polacy z Kazachstanu w swoich ośrodkach są często liderami polonijnymi, uczą się języka polskiego, angażują się w przedsięwzięcia popularyzujące polską kulturę. Spotkanie z panią marszałek upłynęło w bardzo serdecznej atmosferze. Młodzież opowiadała o swoich zainteresowaniach, planach na przyszłość, które często związane

są z Polską. Pani marszałek podkreśliła, jak ważny jest wkład młodych ludzi w krzewienie polskości poza granicami kraju.

– Bardzo się cieszę, że tutaj jesteście i że tak dobrze mówicie po polsku. Widać, że Polska ma dla was duże znaczenie, pielęgnujecie jej tradycje i kulturę. Jednak chciałabym, żebyście myślał o swojej przyszłości, o studiach, pomyśleli również o Polsce. To jest wyjątkowe miejsce do studiowania – powiedział marszałek Senatu.

– Spotkanie w Senacie to piękne świadectwo, że pamięć o ich pochodzeniu jest wciąż żywa. Ci młodzi ludzie już niedługo będą podejmować kluczowe decyzje: o studiach, dalszej karierze, miejscu do życia. Powrót do ojczyzny był marzeniem wielu pokoleń ich przodków. Warto, by Polska dała szansę spełnić je ich potomkom – podsumował spotkanie Robert Tyszkiewicz, doradca marszałek Senatu.

Młodzież otrzymała upominki od pani marszałek, zwiedzała parlament, obserwowała nawet posiedzenia Sejmu i Senatu. Rodacy z Kazachstanu wyrazili nadzieję na spotkanie z Małgorzatą Kidawą-Błońską w Kazachstanie.

Prezes Związku Polaków w Kazachstanie, Katarzyna Ostrowska, w imieniu młodzieży i całej delegacji podziękowała marszałek Senatu za spotkanie, za wsparcie Polaków w Kazachstanie udzielane przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Prezes przekazała publikację związane z realizacją projektu ze środków Senatu RP pn. Związek Polaków w Kazachstanie. Wystawa „Polskie Kobiety Kazachstanu dla Niepodległej”, za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, które współpracuje z Polakami z Kazachstanu od trzydziestu lat.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

Związek Polaków Kazachstanu (ZPK) łączy obwodowe organizacje polonijne, centrum kultury, filie, regiony, w których żyją obywatele Kazachstanu polskiej narodowości. Dziś do Rady Koordynacyjnej należą 14 stowarzyszeń z różnych regionów Kazachstanu. Przez te wszystkie lata ZPK reprezentował interesy ludności polskiej mieszkającej w Kazachstanie, pracował nad rozwojem kultury polskiej, dbał o nauczanie języka polskiego, rozwijał kontakty, poszerzał swoją działalność w regionach.

Łącznie w skład Związku Polaków w Kazachstanie wchodzi 14 organizacji i 15 oddziałów.

Pomysł utworzenia pierwszych polskich organizacji w Kazachstanie sięga końca lat 80., a w latach 90. nabiera mocy prawnej. Pierwsze posiedzenie stowarzyszeń osób mających moc prawną odbyło się 25 maja 1996 roku. Założycielem Związku Polaków Kazachstanu oraz pierwszym przewodniczącym ZPK został Franc Bogusławski.

INFORMATOR

ŻYCZENIA

Wielce Szanowna Jubilatko, Droga Solenizantko

WANDZIU PASZEK
z rodu Szuścików i Suchanków

w dniu Święta Tychych Urodzin, które traktujemy także jako nasze Świętowanie, wysoko wznosząc z należytą atencją toast na trwałą Twoją pomyślność, ślemy najlepsze, słoneczne słowa pamięci i życzeń wszelakiego dobra.

Przyjmij tradycyjne nasze powinszowanie:

STO LAT i więcej! –

w bardzo dobrej nadal formie fizycznej i duchowej, zdrowiu i radości życia

Sursum corda!

Pięknych urodzinowych dni w rodzinnym i przyjacielskim gronie życzą Helena i Alojzy Suchankowie z rodziną.

Gł-592

Szanowna Pani

WANDA PASZEK
z Bystrzycy

*Niejzoczniejszo solenizantko Wando ze Suchanków!
Kiesi my blisko myszkali, potom po świecie se rozlotali.*

Ale to nie znaczy, by my nie pamiętali.

Tak ze serca szczyrego, na ty Twoji urodziny

Winsz Ci posyłomy.

Wszystkigo, co najlepsze, niech Cie nie omija.

Jak se patrzy też 100 Roków chóróm zaśpiywomy.

Szczyństwo, zdrowio i pełnóm geltaszke na blank to.

Z rodzinami Jadzia, Marylika i Stasiak, społym Ci życzymy.

Gł-595

Zaprasza na spotkanie członkowskie,

które odbędzie się w piątek 29 listopada o godz. 15.00 w biurze Emtestu w Cz. Cieszynie przy ul. Grabińskiej 17. W programie spotkania prelekcja: kanały telewizji sztyfrowane i wolne polskiej telewizji satelitarnej oraz kanały polskiej telewizji naziemnej i możliwość odbioru na Zaolziu.

KONCERTY

CZ. CIESZYN – Zbór Śląskiego Kościoła Ewangelickiego A.W. zaprasza na koncert adwentowy w kościele ewangelickim Na Niwach, który odbędzie się w I. niedzielę Adwentu (1 grudnia) o godz. 16.00. Głównym gościem wieczoru będzie znana polska artystka, Beata Bednarz. Dochód z koncertu zostanie przeznaczony na remont nowego domu zborowego.

ORŁOWA-LUTYNIA – MK PZKO zaprasza na koncert adwentowy, który odbędzie się w niedzielę 8 grudnia o godz. 15.00 w kościele Narodzenia Marii Panny w Orłowej-Mieście. W programie wystąpią: chór mieszany „Zaolzie” z Orłowej-Lutyni oraz chór mieszany „Collegium Cantorum” z Czeskiego Cieszyna.

WISŁA – Polski Zespół Śpiewaczy „Hutnik” – pod pałeczką dyrygenta Tomáša Konderli, z akompaniamentem Beaty Drzewieckiej, zaśpiewa 1 grudnia w kościele Matki Boskiej Częstochowskiej w Wiśle (ul. 1 Maja 4), na mszy św. o godz. 10.30 w intencji Zmarłego przed dwoma laty śp. dyrygenta Cezarego Drzewieckiego.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska: wystawy pt. „Wanda Delong i memoriał jej imienia”, „Pan Profesor Józef Niemiec (1891-1974)” oraz „Zygmunt Fortunat Miłkowski, pseudonim Teodor Tomasz Jeż (1824-1915)”. Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00.

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: pt. „Towarzystwo Oszczędności i Zaliczek”. Czynna w godzinach otwarcia budynku.

CZ. CIESZYN, KLUB „DZIUPŁA”, ul. Strzelnicza 209/28: zaprasza 5. 12. o godz. 17.00 na wernisaż wystawy Romana Dzika pt. „Muzyczne fotografie”. Czynna do 31. 1. 2025.

KARWINA, GALERIA MIASTA, Rynek Masaryka 17: do 19. 1. 2025 wystawa fotografii Józefa Dronga pt. „...jak mijają czasy”. Czynna: po-pt: w godz. 8.00-18.00, so i nie: w godz. 9.00-13.00.

TRZYNIEC, MUZEUM HUTY TRZYNIECKIEJ i MIASTA TRZYNIECA, Sala Wystaw, ul. Frýdecká 387: do 31. 1. 2025 wystawa pt. „Szopka Trzyniecka”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 31. 1. 2025 wystawa fotografii Pavla Zubka pt. „W centrum uwagi Huta Trzyniecka”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 28. 2. 2025 wystawa pt. „Ochrona przyrody i krajobrazu w Republice Czeskiej”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

COK „Dom Narodowy”, Galeria Ceglana, Rynek 12, Cieszyn: do 3. 1. 2025 wystawa Františka Szymczyska pt. „Tangramy”. Ekspozycja czynna: po-pt w godz. 10.00-16.00.

▲ **Centrum Folkloru:** do 31. 12. wystawa kobiecego stroju cieszyńskiego z kolekcji Danuty Chwajol pt. „Zaolzie zaprasza”. Czynna: po-pt: w godz. 10.00-15.00, w godz. 14.00-20.00; so i nie: w godz. 12.00-18.00.

WSPOMNIENIA

Dnia 24 listopada 2024 zmarła w wieku 80 lat nasza Kochana Mamusia, Babcia, Prababcia, Ciocia

śp. KRISTYNA LUDVÍKOVÁ

z domu Demlowa, pochodząca z Suchej Górnej

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek 2 grudnia 2024 o godz. 13.00 z kościoła rzymskokatolickiego w Suchej Górnej.

W smutku pogrążona rodzina.

RK-080

NEKROLOGI

Rodzinie naszego Zmarłego Kolegi długoletniego chórzysty

śp. STANISŁAWA KWICZALI

wyrazy szczerzego współczucia składa chór „Sucha”.

Gł-594

ŚWIĘTUJ NOWY ROK, NIE STÓJ W KUCHNI

Zamówienia +48 660 357 077 www.cateringcieszyn.pl

Gł-087

www.ajesucho.cz
e-mail: ajesucho@seznam.cz

TECHNICZNE OSUSZANIE WYNAJEM OSUSZACZY OSUSZANIE PO ZALANIU

tel. +420 608 772 213

Gł-398

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

PROGRAM TV

PIĄTEK 29 LISTOPADA

TVP 1
5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Agape blisko Ciebie **8.00** Akacjaowa 38 (s.) **8.50** Ranczo 9 (s.) **9.45** Komisarz Alex (s.) **10.45** Ojciec Mateusz II (s.) **11.35** Okrasa lamie przepisy. Zimne sosy jogurtowe **12.10** Agrobiznes **13.00** Natura w Jedyńce. Najpiękniejsze krajobrazy świata. Amazonka **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **21.05** Komisarz Alex 22 (s.) **22.05** Raport specjalny **23.00** Konsul (komedia).

TVP 2
6.10 Anna Dymna - spotkajmy się. Karolina Kucharczyk (talk-show) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Operacja zdrowie **11.50** Górna półka smaku (mag.) **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej)

14.35 Na sygnale (s.)

Zespół Benia odpowiada na wezwanie do ofiary wypadku, 10-latkę z poważnym urazem głowy, potrąconego przez samochód, którego kierowca uciekł. Gdy Miłosz podaje opis samochodu, od razu domyśla się, że za kierowcą siedział Hubert. Po pracy jedzie do kolegi, by to potwierdzić. Doktor Vick rusza jego śladem. Doktor Góra trafia na dyżurne na szpitalnym neurologu – profesora Skotnickiego, który jest pewien, że ma atak kamicy nerkowej. Artur, który jest cichym fanem profesora, stawia jednak zupełnie inną diagnozę...

15.05 La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.30** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Postaw na milion (teleturniej) **21.45** Zalewski na dobry wieczór **22.50** To jest grane **23.25** Kino relaks. Nasze najlepsze wesele (komedia).

NOVA
5.55 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Jedna rodzina (s.) **10.50** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Przyszodnia w różnym ogrodzie (s.) **13.45** Mentalista (s.) **15.35** Zamierzamy się żonami **16.57** Południowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Czeski Słownik 2024 (transmisja wręczenia nagród) **23.45** Pokrzyżta (film) **1.35** Mentalista (s.).

PRIMA
6.00 Nowy dzień **7.15** M.A.S.H. (s.) **9.15** Kolekdy (s.) **10.25** Castle (s.) **12.20** Agenci NCIS (s.) **14.20** Policja w akcji **15.20** Tak jest, szefie **16.40** Incognito **17.55** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Czeszy i Słowacy mają talent **22.10** Kochamy Czeszy **23.50** Tak jest, szefie! **1.05** Agenci NCIS (s.).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.45** Piosenki z kapelusza **10.00** 13 komnata Rosti Nováka **10.30** Przedwczesne zgony **11.25** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** W nowym świetle **14.25** Na tropie **14.45** Reporterzy **TVC 15.35** Uśmiechy Różeny Naskowej **16.20** Chwila dla piosenki **16.35** Lopatologicznie **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.20** Komisarz Florence (s.) **21.55** Wszystko-party **22.50** Hercule Poirot (s.) **23.40** Maigret (s.) **1.15** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Życie w ekstremalnych warunkach **9.20** Przygody nauki i techniki

9.50 Borneo – starożytna wyspa

Ten dokument to opowieść o miejscu, w którym dzień jest zawsze tej samej długości, a moc słońca nigdy nie słabnie. Gdzie obfite opady deszczu zapewniają optymalne warunki do życia. Ta zapierająca dech w piersiach różnorodność wyspy nie zrodziła się z obfitości, ale raczej z najtrudniejszych warunków życia. Z warunków nieustannej walki o byt goły, w których powstają niekiedy najdziwniejsze gatunki zwierząt i tworzą się niezwykłe wzajemne stosunki. Przetrwanie w lesie deszczowym wymaga dużej pomysłowości...

10.45 Miloslav Stingl **11.05** Joachim Barrande **12.00** Pieniądże Hitlera **12.50** Koniec wojny w kolorze **13.35** Cuda techniki **14.25** Maksymilian Meksykański: marzenie o władzy **15.20** Zapomniane wyprawy **15.45** Sąsiedzi **16.10** Ostatnie dni Marii Antoniny **17.05** Tajemnice faraonów **18.00** Manu i Matęj podróżują wzdłuż Apenin **18.25** Piękne kraje z lotu ptaka **19.20** Bogowie i mity starej Europy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Pula śmierci (film) **21.40** Ostatni sprawiedliwy (film) **23.20** Lotnicze katastrofy **0.05** Telewizyjny klub niesłyszących.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Jedna rodzina (s.) **10.50** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Przyszodnia w różnym ogrodzie (s.) **13.45** Mentalista (s.) **15.35** Zamierzamy się żonami **16.57** Południowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Czeski Słownik 2024 (transmisja wręczenia nagród) **23.45** Pokrzyżta (film) **1.35** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.15** M.A.S.H. (s.) **9.15** Kolekdy (s.) **10.25** Castle (s.) **12.20** Agenci NCIS (s.) **14.20** Policja w akcji **15.20** Tak jest, szefie **16.40** Incognito **17.55** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Czeszy i Słowacy mają talent **22.10** Kochamy Czeszy **23.50** Tak jest, szefie! **1.05** Agenci NCIS (s.).

SOBOTA 30 LISTOPADA

TVP 1

6.10 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.20** Pełnosprawni **8.50** Fascynujące miejsca. Fascynująca Szwajcaria **9.40** Ranczo 9 (s.) **10.35** Komisarz Alex (s.) **11.35** Ojciec Mateusz 32 (s.) **12.35** Gwiazdy w południe. Rozgrywka (western USA) **14.25** Okrasa lamie przepisy. Wrapy czy zawiązańce? **15.00** Rolnik szuka żony II **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Niepewność (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Profilerka (s.) **21.20** Hit na sobotę. Dzień Patriotów (thriller) **23.35** EnergaCAMERIMAGE 2024.

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **12.10** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **12.50** Tak to leciało! (teleturniej) **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Kolo fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole 2025 **16.55** Na sygnale (s.) **17.30** Dobry tytuł **18.00** Słowo na niedzielę. W każdym położeniu **18.10** Va banque (teleturniej) **18.50** W poszukiwaniu dobrego filmu **19.25** Rodzinka.pl (s.) **20.00** The Voice of Poland 15. Live **23.00** Krucjata 2. Znak bliźniąt (s.).

TVN

6.15 Kobieta na krańcu świata (s.) **6.45** Kuchenne rewolucje. Napachanie **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Na Wspólnej (s.) **13.20** Jaś Fasola. Nadciągą totalny kataklizm (komedia) **15.10** Listy do M. Pożegnania i powroty **15.50** Unboxing - wielkie otwarcie **16.30** Skoki narciarskie. Zawody Pucharu Świata w Ruce **19.15** Fakty **19.45** Nietykalni (komediodramat) **22.10** Elita złodziei (film kryminalny).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **12.00** Ewa gotuje (mag.) **12.30** Gliniarze (s.) **16.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **20.00** Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni

22.00 Szybcy i wściekli 7 (film sensacyjny)

Rok po tym, jak zespół Doma (Vin Diesel) i Briana (Paul Walker) powracają po uśkawkaniu do USA, ich życie toczy się leniwie, co po latach na wysokich obrotach jest dla niektórych z nich trudne. Zwłaszcza dla Briana, który żyje na spokojnych przedmieściach z Mią (Jordana Brewster) i ich synem. Dom stara się odbudować swój związek z Letty (Michelle Rodriguez), zaś Tej (Chris Ludacris Bridges) i Roman (Tyrese Gibson) korzystają z życia. Wszystko się zmienia, gdy pojawia się Deckard Shaw (Jason Statham), który szuka

złota (film) **16.50** Diagnosta (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Czeszy i Słowacy mają talent **22.10** Kochamy Czeszy **23.50** Tak jest, szefie! **1.05** Agenci NCIS (s.).

TVC 1

6.00 Co umiały nasze babce **6.30** Lopatologicznie **7.20** Kochamy zwierzęta **7.50** Księżycowy kamień (bajka) **9.00** Uśmiechy Kateriny Macháčkové **9.40** Wędrówki po Czechach przyszłości **10.10** Wszystkie zwierzęta duże i małe (s.) **10.55** Wszystko-party **12.00** Z metropolii. Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** O dudach Marcina (bajka) **14.00** O róży z brokatu i słowiku z masy perłowej (bajka) **14.45** Gdzie diabeł nie może (film) **16.10** Hercule Poirot (s.) **17.05** Dobra Woda (s.) **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** StarDance **22.25** Wszystko-party **23.20** Pula śmierci (film) **0.50** Łowcy głów (s.).

TVC 2

6.00 Zamach na JFK **7.05** Afryka z lotu ptaka **8.00** Najpiękniejsze krajobrazy świata **8.50** Na rowerze po Czechach **9.00** Nasze kąpiele **9.25** Cuda techniki **10.15** Lotnicze katastrofy **11.00** Auto Moto Świat **11.25** Auto Moto Test **11.40** Królestwo natury **12.05** Samce: zwirowany świat **12.55** Babel **13.25** W nowym świetle **13.45** Historie budowli **13.55** Amerykańskie dynastie **14.50** Bedeker **15.20** Koko (film) **16.45** Europa z lotu ptaka **17.30** Cudowna planeta **18.25** Giganci natury **19.20** Sąsiedzi **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Ogniem i mieczem (film) **21.50** Monachium (film) **0.25** Kierowca (film).

NOVA

5.55 Karate owca (s. anim.) **6.10** Monchichi (s. anim.) **7.00** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **7.50** Pani Zamięć (bajka) **9.05** Kamenáň (s.) **10.20** Poradnik domowy **11.35** Czeski Słownik 2024 **15.00** Legenda Zorro (film) **17.35** Podróż na Tajemniczą Wyspę (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda

20.20 Diuna (film)

Młody i błyskotliwy Paul Atreides (Timothée Chalamet) naznaczony przez los nosi w sobie od urodzenia brzemień bohatera. Świat wie, że kiedyś ten utalentowany nastolatek dokona wielkich czynów, których jeszcze nie jest w stanie sam pojąć. Aby zapewnić przyszłość swojej rodzinie i ludowi musi udać się na najbardziej niebezpieczną planetę wszechczasów. Podczas jego wyprawy wybuchają zażarte konflikty o wyjątkowe surowce znajdujące się tylko i wyłącznie na jej powierzchni. Ta tajemnicza substancja wyzwała w ludziach ich największy potencjał. Jednak wojnę przetrwają tylko ci, którzy pokonają swój strach...

23.40 Lucy (film) **1.25** Podróż na Tajemniczą Wyspę (film).

PRIMA
6.05 M.A.S.H. (s.) **7.55** Podróż z tatą **8.35** Autosalon.tv **9.40** Kochamy Czeszy **11.35** Czeszy i Słowacy mają talent **13.35** Zdrój **15.00** Zdażyć do domu na święta (film) **16.50** Diagnosta (film) **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Jedziemy na teambuilding (film) **22.45** Hellboy (film) **1.00** Prawdziwe męstwo (film).

NIEDZIELA 1 GRUDNIA

TVP 1

6.20 Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **6.55** Słowo na niedzielę. W każdym położeniu **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.30** Ekumenizm po warszawsku **9.05** Żona dla Australijczyka (komedia muzyczna) **10.55** Komisarz Alex 22 (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Wniebowzięcie **13.05** BBC w Jedyńce. Serengeti **2** **14.10** Konsul (komedia) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress

17.35 Daję słowo – Maciej Orłoś (talk-show)

W klimacie klubu jazzowego, podbitym przez występujący na żywo band, Maciej Orłoś prowadzi rozmowy z wybitnymi osobistościami świata polskiej kultury i sztuki. Rozmowy pełne uśmiechu i zabawy, ale też refleksji i łez wywołanych przez, być może zarte już w pamięci, wydarzenia zarówno z życia prywatnego, jak i zawodowego. Przywołać je pomogą wyjątkowi goście: koledy ze szkolnych ławek, sąsiedzi, znajomi z podwórka, którzy wraz z publicznością zasiądą przy kawianianych stolikach...

18.40 Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Gra z Cieniem (s.) **21.20** Rolnik szuka żony II **22.20** EnergaCAMERIMAGE 2024 **22.45** Zakochana Jedyńka. Markiza Anglika (film kostiumowy).

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.05** The Voice of Poland 15. Live **14.00** Familiada (teleturniej) **14.30** Kolo fortuny (teleturniej) **15.10** Szansa na sukces. Opole 2025 **16.10** Cudowne lata **17.15** Górna półka smaku **17.55** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **18.35** Poczet świętów polskich. Andrzej Grabowski **19.15** Rodzinka.pl **20.00** Gala wręczenia dorocznych Nagród Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego **20.55** Herkules (film przygodowy) **22.45** No... wiadomo (mag.) **23.15** Aida (film wojenny).

NOVA

6.00 Przygody Berniego (s. anim.) **6.10** Karate owca (s. anim.) **6.25** Monchichi (s. anim.) **7.15** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **8.05** Księżniczka z młyna (s.) **9.15** My, właściciele domków letniskowych **10.15** Twój cudowny ogród **10.55** Lodówka, opowiadaj! **11.55** Za pięć dechna **13.05** Comeback (s.) **13.45** Śmiech się klei do pięt (film) **15.50** Butelki zwrotne (film) **18.05** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Tajemnicze sprawy (s.) **21.35** Policja kryminalna **Anděl** (s.) **22.45** Odlamki **23.20** Świat w ogniu (film).

POLSAT

6.05 Przygody Bolka i Lolka (s. anim.) **6.40** M.A.S.H. (s.) **8.45** Prima Czeszy **9.20** Prima świat **9.55** Incognito **11.00** Partia Terezi Tománkové **12.00** Poradnik domowy **12.55** Poradnik Pepy Libického **13.40** Ogrodnik w zasięgu ręki **14.20** Poradnik Láďi Hrušky **15.15** Mroczny Kraj (s.) **16.40** Wyspa (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Zdrój **21.40** Mechanik: Konfrontacja (film) **23.40** W płomieniach (film).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Gdzie diabeł nie może (film) **7.50** Mądra sowa (bajka) **8.45** Lopatologicznie **9.40** Kalendarium **9.55** Kamera na szlaku **10.25** Obiektyw **10.55** Fajny sezon (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości **13.05** O królewiczu, co miał pecha (bajka)

14.10 O czarodziejskim gwizdku (bajka)

Bajka opowiada o królestwie elfów i szczęściu zesłanym przez wiatr do pastuszka Stena (D. Prachař). Stary pasterz (J. Kemr) i Sten pasli owce u skąpej gospodyni (B. Holišová). Pewnego razu wiatr zdumchnął na nich magiczną szalik. Miał moc rozświecania różnych przysmaków. Ale Sten okazał się uczciwy i postanowił zwrócić szalik temu, do kogo należał...

14.45 O królownie, księżycu i gwieździe (bajka) **15.20** Zjawa (film) **16.25** Karetka (s.) **17.30** Koncerty Adwentowe Telewizji Czeskiej 2024 **18.25** Zielnik **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.15** Służąca (film) **22.10** Wybórna SHOW **22.55** Postelunkowy Topinka (s.) **23.50** Sprawy detektywistyczne Murdocha (s.) **0.35** Me som Alice Sigmund Heráková **0.45** Komisarz Florence (s.).

TVC 2

6.00 Trzecia rzesza w kolorze **6.45** Cuda ludzkiego geniuszu **7.35** Stetek, który zmienił świat **8.30** Czechosłowacki tygodnik filmowy **8.45** Poszukiwania utraconego czasu **9.05** Historie.cs **10.00** Transmisja mszy św. **11.05** Nie poddawaj się **11.30** Magazyn chrześcijański **12.00** Magazyn religijny **12.30** Od zera **12.55** Na pływalni ze Stevenem Soderbergh **13.25** Windsorowie prywatnie **14.10** Ostatni wielki cesarz Franciszek Józef **15.05** Nasze kąpiele **15.35** Kolorowy świat **16.30** Hokej: Tipsport ELH 2024/2025 (transmisja) **20.00** Za garsę dolarów (film) **21.45** 25. godzina (film) **23.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **0.00** Syndrom sztokholmski.

NOVA

6.00 Przygody Berniego (s. anim.) **6.10** Karate owca (s. anim.) **6.25** Monchichi (s. anim.) **7.15** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **8.05** Księżniczka z młyna (s.) **9.15** My, właściciele domków letniskowych **10.15** Twój cudowny ogród **10.55** Lodówka, opowiadaj! **11.55** Za pięć dechna **13.05** Comeback (s.) **13.45** Śmiech się klei do pięt (film) **15.50** Butelki zwrotne (film) **18.05** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Tajemnicze sprawy (s.) **21.35** Policja kryminalna **Anděl** (s.) **22.45** Odlamki **23.20** Świat w ogniu (film).

PRIMA

6.05 Przygody Bolka i Lolka (s. anim.) **6.40** M.A.S.H. (s.) **8.45** Prima Czeszy **9.20** Prima świat **9.55** Incognito **11.00** Partia Terezi Tománkové **12.00** Poradnik domowy **12.55** Poradnik Pepy Libického **13.40** Ogrodnik w zasięgu ręki **14.20** Poradnik Láďi Hrušky **15.15** Mroczny Kraj (s.) **16.40** Wyspa (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Zdrój **21.40** Mechanik: Konfrontacja (film) **23.40** W płomieniach (film).

PONIEDZIAŁEK 2 GRUDNIA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban **8.00** Akacjaowa 38 (s.) **8.50** Ranczo 9 (s.) **9.50** Komisarz Alex (s.) **10.45** Ojciec Mateusz II (s.) **11.35** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.50** BBC w Jedyńce. Serengeti **2** **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda

20.30 Teatr Telewizji. Piękna Zośka

Spektakl opowiada o

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

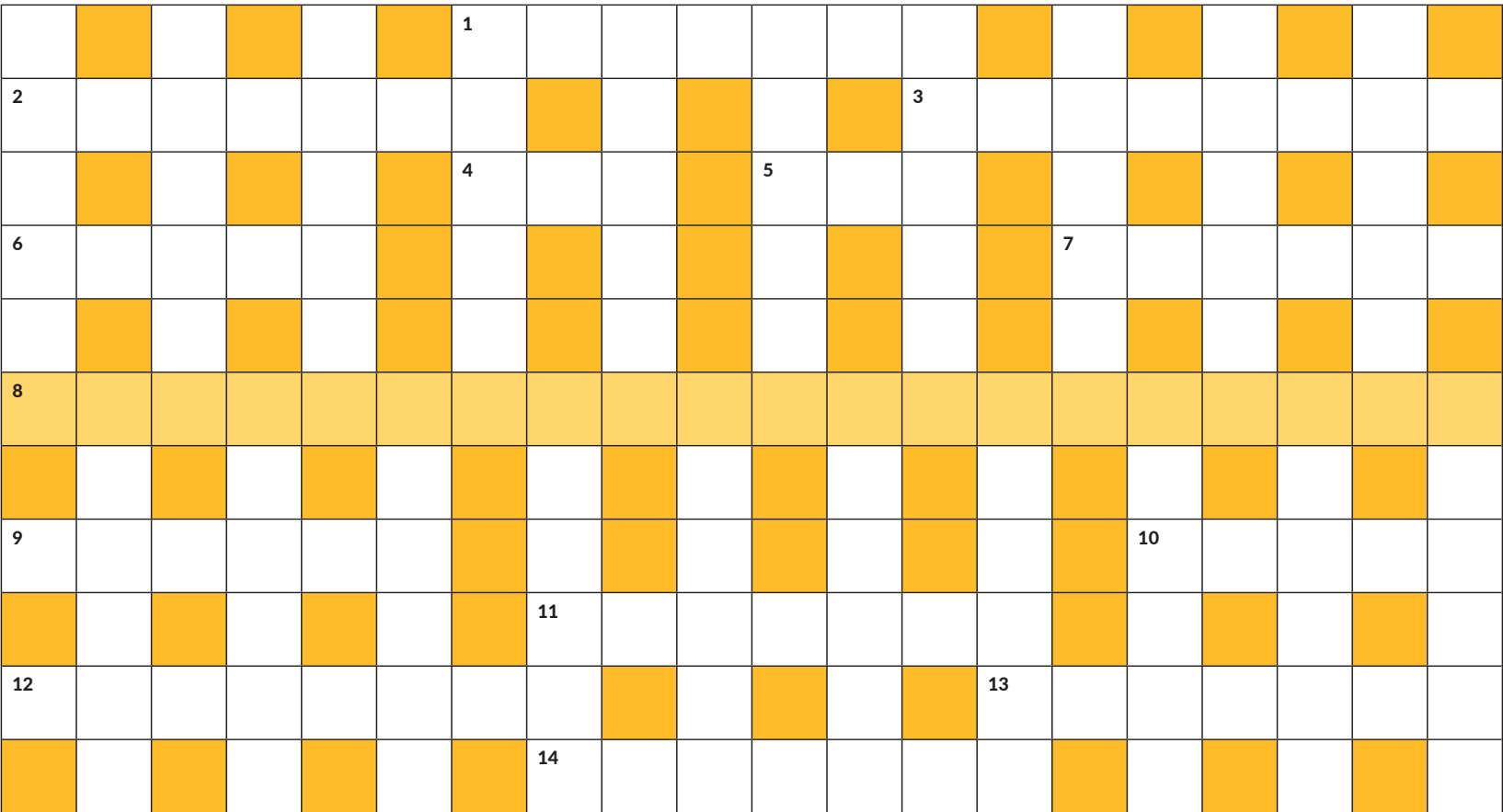
Tak było...

...tak jest

• Dziś ponownie zapraszamy na wycieczkę do Orlowej. Archiwalna fotografia autorstwa R. Fierli została wykonana w roku 1964 i przedstawia dawny Dom „Sokoła”.
Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze zdjęcie, jakie dostaniemy. Fotografie prosimy wysyłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live. Serdecznie zapraszamy do współpracy!

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 11 grudnia 2024 r. Nagrodę z 15 listopada otrzymuje Irena Walczysko z Trzyńca. Autorem dzisiejszej łamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 15 listopada:
PRÓŻNIAK
NIGDY NIE MA CZASU

Rozwiązaniem jest przysłowie polskie...

POZIOMO:

- drzenie, dygot, mrowienie, uczucie znane miłośnikom thrillerów
- żył w latach 433-493, wódz germański w służbie rzymskiej, prawdopodobnie z plemienia Herulów lub Skirów
- imię profesora Gąbki z telewizyjnej dobranocki
- pseudonim Euzebiusza Smolarka, znane-go piłkarza

- potężne zęby tygrysa lub olbrzymie u morsa
- broń miotająca, która w średniowieczu była zdolna przebić nawet metalową zbroję rycerza
- człowiek dżungli, wychowany przez małpy
- ROZWIĄZANIE DODATKOWE**
- zabawa odbywająca się pod gołym niebem, urządzana zwykle z okazji jakiegoś święta

- kawał miękkiego, zazwyczaj czarnego, płótna, którym przykrywa się zwłoki, trumnę lub katafalk
- jak podrośnie będzie królem zwierząt
- zakładana na stopę lub domowy schowek na pieniądze
- kluska z cienko rozwałkowanego ciasta, mająca kształt kwadracika
- przepływa przez stolicę Francji.

PIONOWO:

AINTAB, AKCYZA, DALLAS, DREZNO, ENIGMA, HAGRID, IRENKA, JOMSOM, NATURA, OKTAWA, OSŁONA, ROZKAZ, RZUTKA, ULOTKI, WONDER, WSOŁA, ZACIEK, ZAJAZD, ZAKŁAD, ZBYSIO.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
CAŁUN, ŁAZANKA, ODOAKER

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyń, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyń 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS